

Ustanovna skupščina Društva prijateljev Jugoslavije v Varšavi

Beograd, 9. apr. (Tanjug.) PAP poroča, da je bila v nedeljo v Varšavi ustanovna skupščina prijateljev Jugoslavije. Ko so zapeli poljsko in jugoslovansko državno himno, je minister Grubecki, predsednik društva prijateljev Jugoslavije, otvoril skupščino z govorom, v katerem je poudaril vezi med jugoslovanskim in poljskim narodom, ki trajajo stoletja, skupno borbo za svobodo in delo za konsolidacijo miru. Nato je imel poslanec Wiziowski referat o zgodovini

slovanstva, član društva, Ladoš, pa je prečital referat o kulturnih vezeh med Jugoslavijo in Poljsko. Nato je govoril tiskovni ataše jugoslovanskega veleposlanstva Krušovec o sodelovanju med Poljsko in Jugoslavijo in o pomenu pogodbe o prijateljstvu in medsebojni pomoči med Poljsko in Jugoslavijo. V imenu poljske mladine je govoril mladinec Valčak.

S skupščine sta bili poslani pozdravni brzojavki maršalu Titu in Društvu prijateljev Poljske v Beogradu.

Delegacija Društva za kulturno sodelovanje Jugoslavije z ZSSR bo odpotovala s Sovjetsko zvezo

Beograd, 9. apr. Na poziv Vsevezne družbe za kulturne vezi z inozemstvom (VOKS) iz Moskve, je v danes, 9. aprila, odpotovala v Sovjetsko zvezo delegacija Društva za kulturno sodelovanje Jugoslavije z ZSSR. Delegacija vodi predsednik Zveznega društva Rodoljub Colaković, predsednik LR Bosne in Hercegovine. Iz Beograda so v delegaciji: Vladislav Ribnikar, dr. Stevan Jakovljević, Stefan Mitrović, Miroslav Popović, dr. Oskar Danon, Branko Dragutinović in kmet iz vasi Banje (pri Arandjelovcu) Miloš Tomković; iz Zagreba: Marijan Jurković, Vanja Radauš in Anton Bahunec.

iz Ljubljane: Josip Vidma, Mile Klopčič, Lidija Sentjura in Edvard Kocbek; iz Cetinja: Sava Pakić; iz Skopja: Blagoje Koneski; iz Sarajeva: Ivo Andrić; iz Novega Sada: dr. Fedor Kiselički. Delegacija bo poleg VOKS-a obiskala tudi vse glavne sovjetske kulturne in prosvetne ustanove, s katerimi so bila do sedaj naša društva za kulturno sodelovanje v zvezi samo pismeno, vendar je kljub temu bila med njimi živahna izmenjava sredstev za kulturno spoznavanje in zблиžanje bratskih narodov Jugoslavije in Zveze sovjetskih socialističnih republik.

Tržaški antifašisti pred posebnim vojaškim sodiščem

Trst, 9. aprila 1946. Včeraj se je začela pred zavezniškim vojaškim sodiščem razprava proti večjemu številu antifašistov, ki jih je policija obtožila raznih kaznivih dejanj ob priliki zadnjih manifestacij v Trstu. Razprave so bile v dveh oddelkih, prvemu je predsedoval poročnik Miller, drugemu pa major Bailiss.

Kot zelo značilno dejstvo moramo predvsem ugotoviti, da so bili postavljeni pred sodišče samo antifašisti, z eno samo izjemo, čeprav je splošno znano, da je bilo aretiranih tudi več italijanskih šovinistov, pri katerih so v več primerih našli tudi orožje, ki pa so bili takoj izpuščeni.

Prvi se je zagovarjal tovariš Vladimir Prodan, ki se je šele januarja vrnil v Trst kot demobiliziranec Jugoslovanske armade, ker je tam rojen in pristojen. Obtožen je bil kar petih kaznivih dejanj: da je skušal tekom nedovoljene manifestacije napasti civilno policijo, da se je upri ukazi policije, naj se odstrani, da se je udeležil nedovoljene manifestacije in da ni imel pri sebi predpisanih osebnih dokumentov.

Tovariš Prodan je izjavil, da je bil dne 24. marca na trgu Oberdan kot gledalec. Ko pa so šli mimo demonstranti, ki so klicali »Italija, Italija!«, je zaklical »Živel Tito!«. Kot osebni dokument pa je imel pri sebi legitimacijo Zveze primorskih partizanov s sliko. Nikakor ni skušal napasti kakega policista, pač pa si je z dvignjenimi rokami ščitil glavo, da mu ne razbije policist s pendrekom. Zalevi policista, naj se odstrani, se ni upiral, in mu je odgovoril, da se bo odstranil, če ga ne bo pretepal. Za ta odgovor je pričel policist pretepati po rokah in po hrbtu, končno pa ga je policista stráža aretirala.

Zagovornik dr. Tončič je nato v svojem govoru izjavil, da je obtoženec odgovoren le za to, kar ni imel predpisanih dokumentov, kar pa se drugih obtožb tiče, so neutemeljene. Z ozirom na izjavo polkovnika Smutsa, da ne bodo preganjali nikogar, čeprav se je udeležil nedovoljenih manifestacij, pač pa da bodo s sodbo preganjani vsi udeleženci kasnejših nedovoljenih manifestacij in demonstracij, torej tudi tovariš Prodan ne more biti obsojen zaradi udeležbe pri manifestaciji, ki so bile pred 2. aprilom 1946.

Tem izjavam je pritril tudi predsednik sodišča, ki si je pridržal sodbo za popoldansko razpravo, ko bo natančno prečital besedilo izjave polk. Smutsa.

Usodna cigareta

Kot nadaljnja obtožena sta stopila pred sodišče tovariša Marc in Stopar iz Bazovice. Obtožena sta bila, da sta se

Nekateri govore, da prihaja sedaj slovenska era gospodstva nad svetom. To ni res. Slovani ne stremijo po tem, da bi si podrejali druge narode, da bi drugim narodom odvzemali svobodo in neodvisnost. Slovani hočejo samo mesto, ki jim pripada v družbi narodov vsega sveta. Slovanski narodi so kulturni in njim pripada bodočnost. Ako se že govori o neki eri, potem je to era kulture, ne pa osvajanja in zaslužnjevanja drugih narodov. Slovani niso bili nikoli osvajalci in zaslužnjevalci. TITO.

Francoski tisk o izdajalski vlogi Draže Mihajloviča

Beograd, 8. aprila (Tanjug.) Dopsnik Tanjuga poroča: Francoski tisk daje pomembno mesto vestem o aretaciji Draže Mihajloviča.

Tednik »Action« je objavil članek pod naslovom »Izdajalec Draža Mihajlovič aretiran.«

V članku se poudarjajo dobro znana dejstva, iz katerih izhaja izdajalska vloga Draže Mihajloviča in njegovih četnikov, kakor tudi njihovo sodelovanje z okupatorjem. Članek se končuje s sledečimi besedami:

V francoskem zasedbenem področju v Avstriji nadaljujejo Mihajlovičevi ljudje z intrigami. Ljudje, ki jih doma smatrajo za vojne zločince, živijo svobodno v Parizu in prisostvujejo banketom, na katerih so prisotni tudi francoski politiki.

Nedeljski list »France Nouvelle« objavlja članek pod naslovom: »Izdajalec svoje domovine, agent reakcije« in prinaša popolnoma dokumentirana dejstva o izdajalski vlogi Draže Mihajloviča in njegovih četnikov, kakor tudi njihovo sodelovanje z okupatorjem.

V članku je rečeno, da je sporočil jugoslovanski minister za notranje zadeve Aleksander Ranković na skupni seji obeh Domov, da biva v Italiji še vedno 52 glavnih jugoslovanskih zločincev, katerih izročitev pa je naletela na velike težave in večkrat tudi na nerazumevanje zavezniških oblasti. List piše, da bivajo vojni zločinci tudi v Avstriji in končuje s sledečimi besedami:

Zakaj še ne izvajajo odločbe generalne skupščine organizacije Združenih narodov o izročitvi sodiščem vseh vojnih zločincev? Soglasno je odobrena resolucija, ki jo je Generalna skupščina poslal Komitet št. 1. Še nobena delegacija ni protestirala. Vsi člani Generalne skupščine, so soglasno sklenili, da je pravično kaznovanje vojnih zločincev eden od pogojev za mir in mednarodno varnost. Kaj preprečujejo po vsem tem, da se te resolucije ne uporabljajo za jugoslovanske vojne zločince? Kakšne sile so to, ki jih ščitijo in skrivajo, da jih ne bi doletela pravična kazen?

Odgovor na to vprašanje, piše list, dobimo v poročilu, ki ga je dal podpredsednik jugoslovanske vlade Kardelj pred kratkim v Ljudski skupščini. Kardelj je govoril o gotovih krogih v inozemstvu, katerim ni po godu demokratski prepored Jugoslavije in kateri klevetajo jugoslovanske narode, ki so prvi v zgodovini dosegli pravo svobodo in neodvisnost. Kardelj je govoril o lažnih branilcih »demokracije« in o »Metternichih 20. stoletja«, ki pozivajo na novo križarsko vojno proti silam napredka. V teh krogih moramo prav tako iskati tudi prijatelje Draže Mihajloviča in zaščitnike njegovih sodelavcev, ki še vedno bivajo na svobodi.

Interesi miru in varnosti narodov zahtevajo, da se vsi sodelavci Draže Mihajloviča čimprej strogo kaznujejo za svoje zločine.

Razprava proti uredniku „Primorske borbe“ tovarišu Dušanu Fortiču

23. februarja je bil aretiran na sedežu civilne policije v Trstu urednik »Primorske borbe« tovariš Dušan Fortič, ki je prisel dva dni poprej v Trst zaradi javljenega prihoda medzavezniške komisije za določitev meje med Jugoslavijo in Italijo.

Tovariš Fortič je odšel na sedež policije, ker mu je civilna policija odpeljala avto, ki je stal pred sedežem PNOO za Trst in Slovensko Primorje v Via Carducci 6, medtem ko se je mudil v uradu Tanjuga. Na policiji je odločno protestiral in zahteval, da mu vozilo vrnejo.

Službujoči uradniki, med njimi komisar dr. Pisciotta Calogero, so mu dejali, da je njegov avto Fiat 1500 z značko SP 1881 v zvezi z ugrabitvijo jugoslovanskega vojnega zločince dr. Šmajda, ki so ga po poročilih policije prejeli dan neznanci odpeljali iz Barkovele. Tovariš Fortič je takoj dokazal svoj alibi ter točno povedal, kje je bil prejšnji večer z avtomobilom. Kasneje se je javila tudi novinarka Majla Golobova, ki je bila ta večer v družbi s tovarišem Fortičem ter je izpovedala isto kot tovariš Fortič. Kljub temu so tovariša Fortiča aretirali in ga prepeljali v nekaj dneh v Coroneo.

»Primorski dnevnik« je za razčiščenje primera tovariša Fortiča priobčil poleg drugega gradiva tudi protest njegovih stanovskih tovarišev, ki so v imenu demokracije in svobode tiska zahtevali takojšnji izpust svojega tovariša. Toda kljub tem ugovorom in zaslisanju raznih prič se je pričela razprava proti tovarišu Fortiču šele včeraj, to je po šestih tednih aretacije. Razprava je bila pred zavezniškim vojaškim sodiščem ter je bilo zaslišanih več prič, ki jih je predlagal javni tožilec. Obremenilne priče so v mnogih izjavah prihajale med seboj v protislovja. V poznih popoldanskih urah je nato podal svoj zagovor tovariš Fortič.

Podrobnosti o poteku razprave bomo priobčili prihodnjic.

IZ DANAŠNJE STEVILKE:

Ustanovitev Društva prijateljev Jugoslavije v Varšavi. — Razprava proti uredniku »Primorske borbe« v Trstu.

Dokumenti o zločinah okupatorja na Koroskem. — Pomladanski cross.

Uspehi delavcev vevske papirnice. Tekstilni odpadki — dragocena surovina.

Referat Klementa Gottwalda na VIII. kongresu KP CSR.

Obnova našega hmeljarstva.

»Izvestije« o sovjetsko-iranskem problemu.

POMLADANSKI CROSS 1946 — veličastna otvoritev fizikulture sezone

Pomladanski cross na Banjici v Beogradu. Ko je prišel na tribuno maršal Tito, so ga pozdravile množice mladih fizikulturikov.

Med udeleženci pomladanskega crossa je bilo največ mladincev in mladink.

Vojni zločinec Hacin v rokah naših ljudskih oblasti

Liubljana, 9. aprila

Ministrstvo za notranje zadeve vlade LR Slovenije je objavilo:

Zavezniške vojaške oblasti so 3. februarja 1946 izročile našim oblastem vojnega zločince dr. Hacin Lovra, bivšega upravnika policije v Ljubljani. Organi OZNE preiskujejo njegovo zločinsko delovanje med fašistično okupacijo. Preiskava se sedaj bliža koncu.

Vojni zločinec Hacin je bil med fašistično okupacijo upravnik policije v Ljubljani. Pod njegovim zločinskim vodstvom je ljubljanska policija mučila na tisoče ljudi in jih potem pošiljala v internacijo ali ubijala. Kot šef policije je odgovoren za smrt 30 Slovencev, ki jih je aretirala ljubljanska policija in jih izročila nemškemu okupatorju, kateri so jih 19. januarja 1944 v Koprju pri Trzinu postrelili kot talce. Krvnik Hacin, ki je bil med fašistično okupacijo strah in trepet vse Ljubljane, bo za svoje številne in najogabnejše zločine nad slovenskim ljudstvom v kratkem odgovarjal pred ljudskim sodiščem.

»Il Lavoratore« o odločni volji italijanskega ljudstva v Julijski Krajini po priključitvi k FLRJ

Trst, 9. apr. Dopsnik Tanjuga poroča: Po odhodu medzavezniške komisije iz Julijske Krajine je »Il Lavoratore« prinesel uvodni članek v katerem poudarja dejstvo, ki je bilo očito za časa bivanja medzavezniške komisije v Julijski Krajini, namreč, da so vsi Slovani ki žive v Julijski Krajini, za Tita, pa četudi je morda kakšnemu prijatelju domobrancev uspelo izročiti komisiji svoj memorandum, ker tega nihče ni smatral za pomembno stvar.

V nadaljevanju članka govori pisec o spontani odločitvi italijanskih delavcev in furlanskih kmetov za Jugoslavijo, kar so ti odkrito pokazali medzavezniški komisiji. »V vseh krajih so bile manifestacije take, da je bilo takoj jasno, da je ljudstvo z nami Italijanske šovinistične manifestacije, ki jih je uspelo organizirati nasprotnikom samo v dveh centrih, pa so lahko pokazale samo eno, da so bile fašistične,« piše »Il Lavoratore«.

Od 7. do 14. aprila — teden fizikulture!
Prispevek za fizikulturo — prispevek za ljudsko zdravje in moč!

Tretja obletnica množičnih smrtnih obsodb koroških Slovencev

Zasledovanje in pobijanje koroških Slovencev se je tekom zadnjih sedem let posluževalo raznih metod in od časa do časa stopnjevalo do brezmejne brutalnosti.

Zapori, izgoni z domače grude in konfinacije, posebno v času od leta 1938 do aprila 1941, so tvorili prvo fazo. Z napadom na Jugoslavijo so zapli na Koroškem vse vidnejše Slovence. Leto nato je bilo na stotine in stotine slovenskih družin pregnanih s svojih domov in izseljenih. Koroški Slovenci so se dvignili in organizirali narodno osvobodilno gibanje. Iz represalij, ki jih je gestapo izvajal nad prebivalstvom slovenske Koroške, se lahko sklepa, kako enotno in sklenjeno je slovensko ljudstvo sledilo klicu svobode. Dne 11. novembra 1942 je gestapo tekom dne aretiralo 57 oseb, bivajočih na ozemlju občin Železne Kaple, Bele, Obirskega, Sel, Zitate vasi, Borovelj ter Celovca. Za februar 1943 so nemški krvniki imeli pripravljeno novo presenečenje — drugo izseljevanje, ki bi prekoračilo vse slutnje in bi gotovo zadelo tudi tiste Slovence, ki so pred letom dni še mislili, da jim bo prizaneseno. Zavedni in nezavedni Slovenci bi morali po teh načrtih v Ukrajino, ako ne bi Rusi v tistem času prodrli fronte pri Harkovu. Med Harkovom in Rostovom so imeli koroški nacifasisti načrtano »Novo Koroško«, kamor so hoteli preseliti vse koroške Slovence.

Kogar ti fašistični krvniki niso odpeljali v tujino na prisilno delo in v zapor, ta doma pred njimi ni bil varen. Ker februarjskega izseljevanja l. 1943 niso mogli več izvesti, so inscenirali v Celovcu velik proces. »Ljudsko sodišče« pod predsedstvom državnega tajnika krvnika Dr. Freislerja je zasledilo 7, 8. in 9. aprila 1943 v Celovcu in sodilo 37 Slovencev iz zgoraj omenjenih krajev.

Obtožnica višjega državnega tožilca je te Slovence imenovala zločince, teroriste in komuniste, ne da bi bilo sodišče v stanu te trditve tudi dokazati. Obtožnica je navajala, da so krogi iz slovenskega ozemlja Koroške, sestavljeni iz dezertarjev, komunistov in zločincev, tvorili tolpe, da so terorizirali ljudstvo, morili nemške in rajhu zveste moše in izpodkopavali mir in red, ter da so se s tem izdajalsko uprli novemu Hitlerjevemu redu Evrope in postali pomagali plutokratov Roosevelta in Churchilla. Ti Slovenci so ogrožali nadvse mogočni rajh.

Nemški koroški krvniki so obsodili na smrt 12 Slovencev in Slovencev:

1. Dovička Janeza, roj. 17. VII. 1905, puškarja iz Borovelj;
2. Gregorica Franca, roj. 4. X. 1901, posestnika v Selah 43;
3. Kelija Florjana, roj. 30. IV. 1908, pos. na Sajdi 10, lesnega delavca, očeta štirih otrok;
4. Kelija Urha, roj. 22. VI. 1912, kmela;
5. Olipa Tomaža, roj. 17. XII. 1913, lesnega delavca iz Sel;
6. Oražeta Jakoba, roj. 17. VII. 1902, lesnega delavca iz Sel;
7. Oražeta Jerneja, roj. 12. VIII. 1902, tesarja in posestnika v Selah 20;
8. Oražeta Janeza, roj. 12. V. 1925, poštnega praktikanta;
9. Olip Marijo, roj. 1913, delavko iz Železne Kaple;
10. Pristovnika Franca, roj. 30. VII. 1910, tesarja iz Sel;
11. Pasterka Jurija, roj. 1903, kmeta iz Lobnika; njegov brat je padel kot partizanski bорец v borbi proti 13-SS policijskemu polku v Mežiški dolini. Brata Pasterka sta bila med najvidnejšimi in najmarljivejšimi prosvetnimi delavci;

Organi anglo-ameriške vojaške uprave rušijo mir na ozemlju Julijske Krajine

Trst, 9. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča:

Conski svet v Trstu, ki ga je po odloku št. 11 postavila anglo-ameriška vojaška uprava za posvetovalni organ pri civilni upravi cone A, je na svoji seji dne 6. t. m. z velikim navdušenjem, kot piše »Voco libera«, odobril izjavo generala Morgana, poveljnika zaveznih vojaških sil na Sredozemlju, o anglo-ameriški okupaciji tega ozemlja do zaključne določitve jugoslovansko-italijanske meje na mirovni konferenci.

Conski svet je izjavil, da popolnoma soglasa s to izjavo in je istočasno izrazil svojo željo, da bi se anglo-ameriška okupacija čim prej razširila na vso Julijsko Krajino, to je tudi na ozemlje, ki ga upravlja Jugoslovanska armada.

Ker je conski svet izključno posvetovalni organ civilne uprave anglo-ameriške vojaške uprave, nima nikakršnih pravic dajati takšnih izjav. Njegova naloga je samo svetovati anglo-ameriški vojaški upravi v upravljanju cone. Želja, ki jo je izrazil conski svet, da bi se anglo-ameriška okupacija razširila tudi na cono B, je, dokaz, da delujejo organi anglo-ameriške vojaške uprave proti vzdrževanju miru na tem ozemlju. Odgovornost za takšno izživljanje organov, ki so podrejeni anglo-ameriški vojaški upravi, pa pada v veliki meri tudi na anglo-ameriško vojaško upravo samo.

Izmenjava knjig in časopisov med Jugoslavijo in ZSSR

Leninova knjižnica ZSSR v Moskvi bi izmenjala sovjetske knjige in časopise z znanstvenimi knjižnicami in organizacijami v Jugoslaviji. Ima veliko zalogo knjig in časopisov vseh strok znanosti, literature in umetnosti, pa bi želela organizirati stalno izmenjavo z znanstvenimi organizacijami, ki bi hotele prejemati sovjetske izdaje in jih

12. Veinzerla Franca, roj. 1912, posestnika iz Bele.

Vse na smrt obsojene so nacifasisti odvedli na Dunaj in jih 29. maja 1943 obglavili.

Ostale Slovence pa so obsodili na dosmrtno ječo ali pa na zapor od 2 do 20 let, in sicer:

Božiča Bartolomeja, kmeta iz Sel, na 12 let ječe; Olipa Josipa, gozdnega delavca iz Sel, na 10 let ječe; Ogris Sabino, hišno pomočnika iz Sel, na 8 let ječe; Kelih Olgo, delavko iz Sel, na 5 let ječe; Pristovnik Katarino, šolsko služiteljico iz Sel, na 5 let ječe; Lmasi Marijo, gospodinjico iz Sel, na 4 leta ječe; Jug Justino iz Sel, na 5 let ječe; Oražeta Anico, gospodinjico iz Sel, na 5 let ječe; Veinzerl Uršulo, preužitkarico iz Suhe, na 3 leta ječe; Pasterk Katarino, kmetico iz Lobnika, na 3 leta ječe; Rozmana Ivana, čevlarskega pomočnika iz Celovca, na 2 leti ječe; Lušina Alojzija, rudarja iz Železnega, na 7 let ječe; Goloba Antona, drvarskega delavca iz Bele, na 6 let ječe; Smolnika Janeza iz Zitate vasi na 4 leta ječe; Tonica Mihaela, tovarniškega delavca iz Reberce, na 3 leta ječe; Olipa Tomaža, posestnika iz Obirskega, na 8 let ječe; Olip Uršulo, kmetico iz Obirskega, na 2 leti ječe; Eržena Jerneja iz Železne Kaple na 3 leta ječe; Jug Zoro, knjigovodkinjo iz Borovelj, Ogris Marijo, hišno pomočnico iz Sel, in Pristovnik Marijo, hčerko posestnika iz Sel, vsako na 2 leti zapora; Jug Vido iz Sel na 9 mesecev zapora.

V razlogih je Volkserichtshof navajal, da so bili obtoženci kurirji in obveščevalci partizanskih odredov ter da so bili v stalni zvezi s funkcijari uporniške organizacije, sodelovali so pri zbiranju prostovoljcev, da so poslušali tujezemske radijske oddaje, se udeležali sestankov, dajali prenočišča koroškim borecem, jim dajali hrano ter da niso storili po zakonu obstoječe dolžnosti, da ovadijo »bandite, dezertarje in druge zločincev.

Krvnik Freisler je v svoji utemeljitvi sodbe še izjavil: »Zaščita države pred spletkami tolp sovražnikov države, ki hočejo v vojni slabiti našo bojno moč in tako pomagati sovražniku v vojni, mora biti na vsak način zagotovljena. Vsak, ki se je kaznivno pregrešil proti velikomemskemu rajhu, mora zato irpeti, da se njegovo vedenje, ko je ugotovljeno dejanje in krivda, ocenjuje po nevarnosti njegovega početja proti narodu in državi. To je nemško pravosodje dolžno vsakemu dostojnemu rojaku, narodu in rajhu vobče in to predvsem bojujočemu se nemškemu vojaku.« Nadalje je dr. Freisler utemeljeval razsodbo, z varnostnimi potrebami rajha, češ da so bila dejanja obsojenih naperjena proti tretjemu rajhu in da so pomagala zaveznikom. Olajševalnih okoliščin ni priznalo, ker je bila varnost rajha ogrožena. »Potrebno je, da se z jamči nedolajkljivost rajha. Tudi ne drži, da so obsojenci ravnali pod pritiskom, ker so bili obvezani, da se proti partizanom borijo z isto vnemo, kot se bori vsak nemški vojak.«

Za tem procesom so koroški nacifasisti inscenirali še številne podobne procese in izrekli na desetine in desetine smrtnih obsodb in na stotine in stotine obsodb na dosmrtno ali dolgoletno ječo proti koroškim Slovencev.

S tisočimi žrtvami nemškega fašizma so si koroški Slovenci priborili pravico do svobode in priključitve k matični državi Jugoslaviji. S svojo borbo so obenem podprli zavezniške in vojni proti tretjemu rajhu. Koroški nacifasisti so jim pri vsaki priliki očitali, da sodelujejo z zavezniki. Na žalost se na strani zasledenih oblasti danes tega dejstva ne upošteva.

Ob tretji obletnici krvavega procesa proti Slovencev in Celovcu je 9. april 1943 opomin na dolžnost vsem koroškim Slovencev.

Ker je conski svet izključno posvetovalni organ civilne uprave anglo-ameriške vojaške uprave, nima nikakršnih pravic dajati takšnih izjav. Njegova naloga je samo svetovati anglo-ameriški vojaški upravi v upravljanju cone. Želja, ki jo je izrazil conski svet, da bi se anglo-ameriška okupacija razširila tudi na cono B, je, dokaz, da delujejo organi anglo-ameriške vojaške uprave proti vzdrževanju miru na tem ozemlju. Odgovornost za takšno izživljanje organov, ki so podrejeni anglo-ameriški vojaški upravi, pa pada v veliki meri tudi na anglo-ameriško vojaško upravo samo.

Društvo za kulturno sodelovanje Jugoslavije z ZSSR.

Čestitke noiranjemu ministru generallajtnantu Aleksandru Rankoviču ob priliki aretacije Draže Mihajloviča

V zvezi s poročilom o aretaciji četniškega voditelja in narodnega izdajalca Draže Mihajloviča prihajajo na notranje ministrstvo Zvezne vlade vsak dan pozdravne brzojavke, v katerih izraža ljudstvo svoje zadovoljstvo nad Mihajlovičevimi aretacijo in čestiti ministru Rankoviču k uspešnemu vodstvu naše notranje politike. Največ čestitk je prišlo iz tistih krajev, ki so med vojno najbolj trpeli zaradi četniškega izdajstva in nasilja. Na množičnih sestankih, na sestankih AFZ, sindikatov, mladine itd., sprejema ljudstvo resolucije in jih pošilja notranjemu ministru generallajtnantu Rankoviču.

Zene iz celjskega okrožja so s svoje konference poslane naslednjo pozdravno brzojavko:

Množična udeležba na pomladanskem crossu 1946 po vsej državi

V Sloveniji je tekmovalo kljub slabemu vremenu okrog 2000 oseb

Vsa poročila, ki prihajajo iz Slovenije in ostalih federalnih republik, govori o veliki udeležbi tekmovalcev in tekmovalk na pomladanskem crossu in o navdušenju, s katerim je vse prebivalstvo naše države spremljalo to fizikalno prireditve. V Sloveniji je tekmovanje motilo slabo vreme, a se je kljub temu udeležilo teka nad 20 tisoč oseb. V mnogih krajih so morali tekmovalci zaradi slabega vremena sploh odložit. V celjskem okrožju je ves dan deževalo, vendar so v nekaterih okrajih prireditve v celoti izvedli. Tako je v Saleško-Savinjskem okraju nastopilo okrog 1000 tekmovalcev, kar je relativno zelo visoka številka. V Saleško-Savinjskem okraju, ki je dobro poznan iz partizanskih bojev, so pomladanski cross tudi v tehničnem pogledu zelo dobro izvedli.

Priobčujemo nekaj številok o številu udeležencev iz Slovenije, ki jih nismo objavili v včerajšnji številki: Maribor 1420 tekmovalcev, Ptuj 360, Brežice 300, Prevalje 110, Murska Sobota 846, Lendava 150, Ljutomer 210, Radgona 300, Trebnje 220, Dravograd 105, Jesenice 415, Škofja Loka 187, Kamnik 150, Jezersko 48, Trzin 73, Predvor 53, Medvode 70, Teharje 545, Senica 930, Kočevje 110, Novo mesto 280, Krško 430, Grosuplje 75, Litija 254, Vrhnika 450, Gornji Logatec 160, Dolnji Logatec 103, Slovenske Konjice 137, Celje-okolica 1032 in Mengeš 690 tekmovalcev.

V Beogradu je maršal Tito prisostvoval pomladanskemu crossu

V Beogradu se je pričelo tekmovanje točno ob 8 zjutraj s kratko uvod-

Na fizikalnih igriščih, v fizikalnih domovih raste naš zdravi rod!

Prvi kongres invalidov Julijske Krajine v Postojni

Ajdovščina, 9. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča:

V nedeljo je bil v Postojni prvi kongres invalidov Julijske Krajine. Slavnostna otvoritev kongresa je bila v dvorani hotela »Postojnska jama«. Prisostvovali so ji zastopniki Vojne uprave cone B Julijske Krajine, zastopniki civilnih in vojaških oblasti, zastopniki Osrednjega odbora Zdrženja invalidov Jugoslavije in zastopniki množičnih organizacij.

Kongres je otvoril predsednik Inicijativnega odbora major Pavel Jež, ki je poudaril velike zasluge invalidov Julijske Krajine za osvoboditev ljudstva teh krajev in velike cilje, ki so jih v tem cilju doprinesli.

V imenu Vojne uprave JA cone B je govoril major Franc Črnugelj, rekoč, da se invalidi niso borili samo za ozemlja, ki se nahajajo pod Vojno upravo JA, ampak za osvoboditev celotne Julijske Krajine s Trstom. Zahvalil se jim je za velike žrtve, ki so jih doprinesli za boljšo bodočnost svojega naroda in za njihovo delo, ki ga vrše danes z istim elanom, kot so ga pokazali že v asu boja.

Predstavniki Osrednjega odbora Zdrženja invalidov Jugoslavije podpolkovnik Rudolf Janko je govoril o pravicah, ki so jih vojni invalidi v Jugoslaviji dosegli in jih uživajo.

Kongres so pozdravili še zastopnik ministrstva za socialno politiko vlade LR Slovenije, zastopnik Pokrajinskega narodno-osvobodilnega odbora za Slovensko Primorje in Trst, zastopnica Slovensko-italijanske antifašistične unije in zastopniki invalidov Črne gore in Makedonije.

Slavnostno otvoritev je zaključil predsednik Inicijativnega odbora z besedami: »Invalidi ne bodo nikoli pozabili, za kaj so se borili in preživeli kri pri Nanosu, Matajurju in Krnu, v Istri, Gorici in Trstu, po vseh gozdovih in poljih Julijske Krajine in ne bodo nikoli izpustili iz rok zastava FLRJ.

»Žene iz celjskega okrožja, zbrane na konferenci AFZ v Celju 7. aprila 1946, mo z veseljem sprejete vest o aretaciji izdajalca Draže Mihajloviča, ki je tako zaključil svoje izdajalsko delo. Kot predstavniki reakcionarnih sil se je v najtežjih dneh naše zgodovine povezal z italijanskimi in nemškimi fašizmom ter hotel z umori in grozodejstvi preprečiti osvobodilno borbo naših narodov. Za te njegove čine ga bo sodilo svobodoljubno jugoslovansko ljudstvo.

Vam, tovariši ministri, pa čestitamo k uspešni aretaciji in odločnemu nastopu, ki se izraža v naši zahtevi in volji, da se ga obsodi in kaznuje tako, kot se je in e mora kaznovati vse zločince in izdajalce jugoslovanskega ljudstva.

Tekmujejo v pridobivanju novih naročnikov za »Ljudsko pravico«

Zveza delavcev in nameštencev monipolskih podjetij v Ljubljani je do sedaj v okviru prvomajskega tekmovalnega pridobila 19 novih naročnikov za »Ljudsko pravico«. Pozvala je vse tovariše na tekmovalanje za pridobivanje novih naročnikov, da bodo do 1. maja izpolnili svojo obveznost.

Mladina pomaga kmetom na polju

Mladina in pionirji iz vasi Obrov, Javorje, Golac, Gradišče, Poljane, Materija-Bač in Slove je v nedeljo, 7. aprila, šla na delo v Odolno.

V šestih urah so napravili 708 delovnih ur. Posadili so 45.000 kg krompirja, ki so ga obrezovale mladinke. V dveh urah je 5 mladink obrezalo 1000 kg krompirja. Poleg tega so prekopali 2 ha zemlje in očistili 5 njiv, kjer bodo pozneje posejali oves. Mladina je pri delu med seboj tekmovala, katere vas in kdo bo največ doprinesel pri tem delu. Posebno dobro ter naglo je delal tovariš Dožič Jože iz Obrovega, ki se je pred kratkim vrnil iz J.A. Zasipal je po tri brazde krompirja zaporedoma ter bil vedno prvi na koncu njive.

To nedeljo je tekmovalo tudi 14 mladincev iz vasi Vrhpolje. V 70 urah so zorali njivo, ki je last skupnosti in obrezali ter posejali 300 kg krompirja. Pridelke te njive bodo dobile potrebne družine.

Kovinarji pomagajo kmetom

Delavci KID Jesenice v obratu martinarna so napravili za vaščane vasi Mošnje 120 komadov poljskega orodja iz starega železa, ki ga je zbrala mladina. Mladinci vajeniške kole so se obvezali, da bodo v svojem prostem času popravili kmetom iste vasi vse poljedelsko orodje.

Delavci KID pa bodo v nedeljo šivale perilo in obleke v vasi Mošnje.

Mladina iz vasi Hrušice pa je naredila 600 prostovoljnih delovnih ur za obnovo te vasi.

Delavci s prostovoljnim delom pomagajo pri obnovi

Za obnovo vasi Podlipoglav, ki je bila močno poškodovana po okupatorju, so delavci in nameštenci tovarne za klej v Ljubljani darovali zaslužek 12urnega prostovoljnega dela 19.320 din.

Vsi delavci in nameštenci so delali tudi 8 ur za Komunistično partijo.

Vaščani sami si bodo naredili cesto

V vasi Koprivnik na Gorenjskem so ljudje sklenili, da bodo iz svojih lastnih sil naredili cesto iz Koprivnika na Jesenice. Za delo, ki so ga že opravili, bi morali plačati 20.000 dinarjev. Z delom bodo nadaljevali, čim dobijo ekrazit.

Celjski delavci za partizanske vasi

Preteklo nedeljo so celjski delavci in nameštenci in celjska mladina obdarovali kmete iz vasi Šmiloh in Dobrovlje, ki sta bili zibelki partizanov v Zgornji Savinjski dolini. Poklonili so jim mnogo blaga za obleke in perilo, gospodarskega orodja in kuhinjske posode.

Zagrebski dijaki pomagajo pri graditvi savskega nasipa

V soboto popoldne je delala delovna brigada dijakov »Krstu Ljubitiču« pri graditvi savskega nasipa. Vsi oddelki te brigade so medsebojno tekmovali pri delu. Delali so od dveh popoldne do sedmih zvečer in prepevali pesmi. Vsi so delali enako udaritsko, tako da je predvideni načrt prekorachen za 300 odst. Dijak tehnik Štefekovič je prekosil pri delu vse ostale. Prekoratil je predvideni načrt za 1200 odstotkov. Tudi dijakinja niso zaostale pri delu. Kot udarnica se je izkazala Marija Furlan. (Tanjug.)

Nov način za hitrejšo izdelovanje spojev za železniške pragove

Ena izmed najvažnejših nalog pri obnavljanju naših železnic je obnovitev železniških prago. Uprava državnih železnic je potrebovala veliko število spojev za železniške pragove. Izdelovali so jih na zelo težaven način, saj je en delavec lahko izdelal dnevno samo 130 spojev.

Strojnik tehnik Josip Laslo je pa iznašel nov način za hitrejšo izdelovanje spojev. Ta aparat je povezal z motorjem, tako da gre izdelovanje še hitreje od rok. Aparat je konstruiral o dveh tehnik in sedaj proizvaja 1200 spojev. Tehnik Laslo, ki je poslovalca v delavnici, naj bi bil za vzgled vsem delavcem.

Prosimo vse tovariše, ki imajo »Delo« št. 1, leto 1941, da ga posodijo proti vrnitvi redakciji »Ljudske pravice«. Ra bimo ga za ponatis. Ponatisnili bomo vse številke, ki so izšle v narodno-osvobodilni vojni.

V sredo, 10. aprila t. l. ob pol 18. uri bo v Operi manifestacijsko zborovanje za Trst in Julijsko Krajino,

ki ga sklicuje Glavni odbor Enotnih strokovnih zvez Slovenije.

Dosedanji uspehi dokazujejo, da bodo delavci vevške papirnice izpolnili tekmovalni načrt

Papirnica Vevče se je vključila v prvomajsko tekmovalno 17. februarja, potem ko so delavci in nameštenci izdelali načrt, v katerem so si zastavili izboljšanje in zvišanje produkcije, utrditev delovne discipline in organizacije dela, poživitev politično-propagandnega in kulturno-prosvetnega dela. Tako bodo delavci največjega podjetja papirne industrije v Sloveniji, ki so že dosegli predvojno proizvodnjo, še povečali svoje napore, da zadostijo velikim potrebam po papirju. Že prvi rezultati v februarju so potrdili, da so po dobro premišljenem in pripravljem načrtu dosegli uspehe v izvajanju

služi norma 11 polnitvev v eni izmeni, kar znaša 26% več od prejšnje norme. Lesovino in celulozo razpihajo posebne priprave v strojne kaše in odhod se vsipajo v holandce. Iz lesovine, celuloze, zmetih odpadkov, dodanih količin kleja, raznih polnil in barve nastaja v holandcih papirna masa. V naslednjem postopku, ko se papirna masa nanaša na papirni stroj, odvzame najprej vozlovice vse grobe snovi, potem maso še bolj prečistijo različna sita in sesalne omare. V stiskalni skupini papirnega stroja se masa še spremeni v papir in potem v sušilni skupini dobi svojo končno obliko.

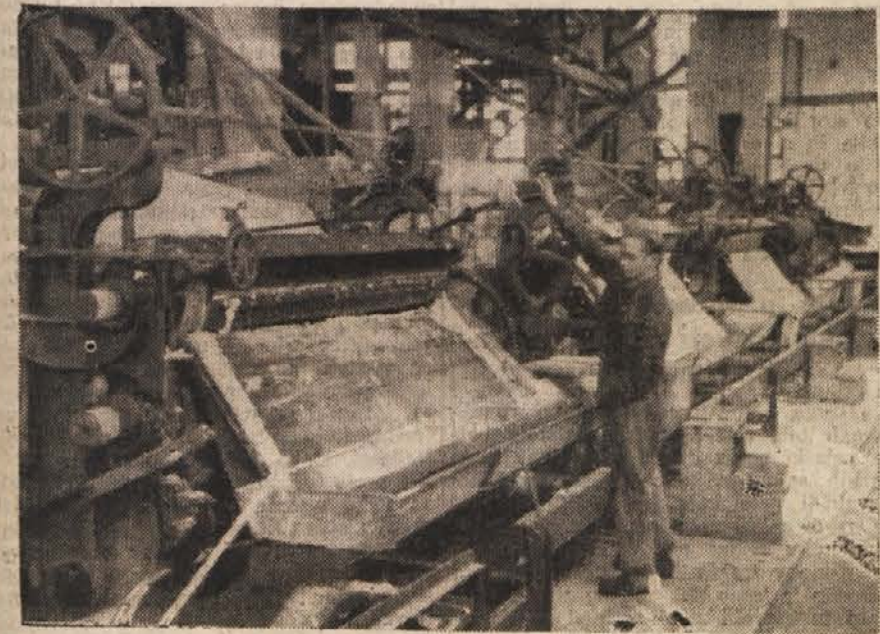
večal kapaciteto obrata je približno 30%. Tudi v satinaži, kjer papir znova previjajo, gladijo in končno režejo, so pogladi ta mesec še J-gladilni stroj, v splošnem pa so v vsem oddelku zmanjšali zastoj. V papirni dvorani delajo prebralka, zgrabalke in števke, ki vse izdelke pregledajo, izločijo strgane ali drugače pokvarjene pole papirja, vse prestežejo in odpremo za izvoz. Z marljivostjo so delavke v tem oddelku, pa tudi novinke, izpolnile spretnost pri vsakem delu in zvišale svojo storilnost za 20 do 30%.

Strokovno šolstvo in uspehi v prvomajskem tekmovalju

V zvezi s porastom produkcije se je pojavilo tudi v Vevčah vprašanje strokovnega kadra. Začela je delovati papirniška šola v katero se je prijavilo 56 delavcev in delavk in bo najprej 3 mesece trajal pripravljalni tečaj za splošno izobrazbo, po 1. septembru pa bodo imeli skupno s papirnico v Kolčevem strokovno šolanje. Vso pomoč nudijo nameštenci tovarne, ki so deloma prevzeli predavanja, pisanje skript in drugih pripomočkov. Pouk bo sprva dvakrat tedensko, pozneje pa bodo po izkušnjah in prilikah urejali šolanje, da bodo imeli čim večje uspehe.

Vse uspehe tekmovalja sproti kontrolirajo, beležijo in jih prikazujejo v grafikonih. Delavci imajo tudi svoje posebne »prvomajske kartone«, kamor beležijo prostovoljne ure in delo, ki so ga pri tem opravili. Mladinci so se združili v delovne skupine, ki hodijo ob nedeljah tudi na delo v bližnje vasi. Pomagali so že kmetom v porušeni in požarjeni vasi Podlipoglav. V podjetju samem pa skupno z ostalimi delavci in nameščenici razkladajo in nakladajo vagonce. Nameštenci so pri razkladanju celuloze prekoračili običajno storitev enkrat za 50%, drugič pa za 47%.

Zaradi povečanja naporov pri dvigu produkcije in izboljšanja kvalitete trpi nekoliko kulturno prosvetno delo. Za steno vedno primanjkuje pisarnice, tudi za dramatsko družino ni dovolj zanimanja in šele zdaj so se zbrali pevci in je bilo mogoče sestaviti orkester, ki bo nastopil na proslavi 1. maja. Za sestanke, ki jih sklicuje sindikalna podružnica, ni dovolj zanimanja in celo redni občni zbor je bil razveljavljen zaradi nezadostnega števila udeležencev. Več aktivnosti je pokazala mladina, ki je opremila tovarno z napismi, tekmovalnimi gesli in slikami. Tudi mladinski stenoas izhaja redno. Še več pažnje pa bi morali posvetiti fizikalnemu odseku, ki je začel svoje

Stroji v brusilnem oddelku, kjer se dela lesovina, osnovna surovina za izdelavo papirja.

tekmovalnih obveznosti. V marcu pa so še znatno izboljšali uspehe. Produkcija papirnih strojev je v februarju dosegla 3,9% nad povprečjem, v marcu pa 7,96% nad povprečjem. V marcu je padla tudi količina izmeta, t. j. med delom pokvarjenega papirja, za 3,16% pod povprečje, zastoji pa so se zmanjšali za 5,93% pod povprečje. V prostovoljnem delu so opravili dosedaj 200 ur več, kot so doleteli v načrtu tekmovalja, ko so predvideli 11.000 prostovoljnih ur dela. Načrt so prekoračili tudi v oddelku za vreče in so se pri tem posebno izkazale novinke, ki so že dohitele izjurne delavke in s tem izpolnile svojo prvomajsko obveznost. V februarju so izdelali 33,6% več vreče, v marcu pa 36% več kot je predpisano.

Delovni proces se prične na lesnem prostoru, kjer razkladajo, razrežejo in raztočijo les v primerna polena. V brusilnici žrejo brusilni stroji noč in dan, pa tudi ob nedeljah, velike količine lesa, ki se tu spreminja v lesovino, osnovno surovino za izdelavo papirja. Zaradi velike porabe lesa je prav na lesnem prostoru važno prostovoljno delo, ki ga delavci in nameštenci opravljajo po delovnem času. Tako so pri razkladanju že za 14 dni naprej prekoračili količino lesa, za katero so se domenili v okviru tekmovalja. Lep uspeh je dosegla mladina 8. marca, ko je 18 mladincev v 67 urah razložilo 65.605 m³ lesa, čeprav niso tega dela vajeni.

Poleg lesovine je druga osnovna surovina celuloza, ki jo deloma izdelujejo v Goričanah, deloma jo pa uvažajo od drugod. Za različne vrste papirja morajo celulozo še obdelovati ali beliti in beljenje opravljajo tudi v Vevčah.

V predelovalnici odpadkov je Bevcova skupina dvignila delovno normo za 26%

Važen oddelk je predelovalnica papirnih odpadkov. V velikih kolodrobih meljejo star zavrnjen papir. Tu spoznaš, kako je važno zbiranje papirnih odpadkov, saj 450 kg odpadkov odgovarja 1 kubiku smrekovega ali jelkovega lesa. Že pred vojno, pa tudi med vojno, je veljala norma osmih polnitvev za 12 ur. Vodja kolodrobov Bevc Anton pa je s svojo skupino dokazal, da je možno v istem času opraviti 11 polnitvev. Sprva so mu tovariši iz ostalih izmen očitali, da je njegovo delo zaradi tega bolj površno in da dobiva slabšo surovino. Toda Bevc se ni dal premočiti in je vztrajal na svoji zboljšani storitvi. Strokovna preiskava je dokazala, da je njegov izdelek enak ostalim, le da drugi niso bili tako vestni in spretni pri delu. Zdaj velja v predelovalnici odpadkov po Bevcovi za-

Kljub izrabljenim strojem, kljub pomanjkanju klobučevine gre delo naprej in se zmanjšuje procent odpadkov

V tem zadnjem postopku igra posebno vlogo klobučevina, ki je napeta preko valjev. V vsej naši papirni industriji je pričelo zmanjkovati klobučevine, ki smo jo prej nabavljali iz inozemstva. Zdaj pa je zagotovljeno, da bomo klobučevino izdelovali doma in se je po prvih poizkusih izkazalo, da bo popolnoma odgovarjala svojemu namenu. V Vevčah so s klobučevino prav pri koncu in delavci pri stiskalni skupini so pripovedo-

Vodja kolodroba, Bevc Anton, je zboljšal normo za mletje papirnih odpadkov.

vali, da je mnogo zastojev prav zaradi posebne pažnje, ki jo imajo z izrabljeno in na nekaterih mestih že neuporabno klobučevino. Težave so tudi s kovinskimi siti in ostalo strojno opremo, ker je že stara, nove pa še ni mogoče nabaviti. Vse to vpliva tudi na izmet, proti kateremu se je težko boriti v takih razmerah. Vendar so delavci na nekaterih strojih dosegli že tepe uspehe in zlasti s prostovoljnim delom ob nedeljah, ko pripravljajo in čistijo stroje, je padla količina izmeta in so se zmanjšali zastoji pri delu. V štednji z mazili so se izkazali v februarju, v marcu pa se je poraba mazil zvečala za 30%, ker v ta čas pada letna izmena in so vse stroje temeljito očistili in namazali. Sredi marca so pogladi J-papirni stroj, ki je po-

delo v večjem obsegu šele s pripravami za tek čez drn in strn, ko se je prijavilo 42 članov.

V času, ko se papirna industrija bori s pomanjkanjem surovin in nekaterih najnujnejših pripomočkov, ko smo navezani zgolj na domače izdelke in je na primer papirnica v Vevčah šele po vojni začela izdelovati časopisni papir, so uspehi delavcev in nameščenecv vevške papirnice še mnogo bolj pomembni. Po poskusnem tekmovalju, ki so ga izvedli že v decembru, so pristopili k prvomajskemu tekmovalju z mnogimi novimi izkušnjami in tako sestavili načrt, po katerem so predvideli vse možnosti, da bodo čimbolj zadostili potrebam po papirju. Vsi dosedanja rezultati kažejo, da bodo tudi v resnici dosegli.

TEKSTILNI ODPADKI - DRAGOCENA SUROVINA

Odstranjevanje revščine in pomankanja, ki ga je povzročila dolgotrajna vojna in ropanje okupatorjev, je nedvomno danes pereče in pomembno vprašanje. Da bi ga rešili, je potrebno do skrajnosti pospešiti proizvodnjo življenjskih potrebščin.

Poleg hrane in obutve nam danes predvsem primanjkuje tekstilij. Naša tekstilna industrija, ki samo v Sloveniji zaposluje okoli 15.000 delavcev, je sicer sposobna kriti precejšen del potrebe in naši tekstilni delavci so pokazali obudovanja vreden delovni polet in požrtovvalnost pri premagavanju težav, da bi obstoječe tovarne čim bolj izkoristili in izdelali čim več blaga. Hitri pomoči naših zavaznikov v dobavah iz SZ in dobavah UNRRA-e moramo pripisati, da imamo toliko tekstilnih surovin, da naša tekstilna industrija danes obratuje.

V naši državi že pred vojno nismo pridelali dovolj tekstilnih surovin, opustošenje našega ovčarstva in poljedelstva pa povzroča, da je pomanjkanje surovin še bolj pereče.

V bodoče bomo morali zastaviti vse sile, da bomo razvili naše ovčarstvo in svilarstvo ter gojenje lanu, konoplje in bombaža do take višine, da bomo pridelali dovolj surovin za domačo potrebo in po možnosti še za izvoz. Usvariti bomo morali tudi industrijo umetnih vlaken, ki so zaradi svoje kvalitete postala neobhodno potrebna. Tudi tekstilno industrijo bomo morali še razširjati, da bo zmogla kriti vse potrebe, ki se bodo zaradi zboljšanja splošnih življenjskih pogojev gotovo povečale.

Danes smo z ozirom na surovine navezani še na pomoč UNRRA-e, ki pa bo trajala kvečjemu še do konca tega leta. Potem pa bomo morali surovine, ki jih še ne pridelamo doma, kupovati v inozemstvu. Pri nabavljanju blaga v inozemstvu obstajajo danes precejšnje težave, ker se nimamo dobrih trgovskih zvez z inozemstvom, ker tudi na svetovnem trgu primanjkuje blaga, ker naš trgovski aparat še ni vpeljan in ker še nimamo zadosti primernih naših produktov, ki bi jih prodajali v inozemstvu v zameno za blago, ki ga potrebujemo. Brez ozira na to moramo danes stremeti, da čim bolj izkoristimo vse možnosti doma, da tako utrjujemo naše gospodarstvo, naš dinar, našo neodvisnost in s tem našo politično moč.

Z največjo varčnostjo in vestnostjo moramo porabiti in predelati tudi manjvredne in zavrnjene ostanke in odpadke, ki smo jih doslej zanemarjali in prepustili uničenju. Ti odpadki, razne krpe in preja, predstavljajo veliko vrednost in jih je mogoče predelati v prav dobro blago. Treba je podvzeti vse, da zberemo čim več teh tekstilnih odpadkov, da bomo mogli zadovoljiti čim več potreb po blagu in da se tekstilna industrija ne bo ustavila.

Tekstilni odpadki so tudi v normalnih razmerah važna surovina in jih je naša industrija pred vojno v veliki množini kupovala v inozemstvu. Tako n. pr. napram 30 milijonom kg uvoženega bombaža in bombažne preje v vrednosti 516 milijonov znašal leta 1939 naš uvoz krp 2.225 milijonov kg v vrednosti 14.646 milijonov din. Ta vsota bi bila danes še neprimerno višja. Tudi zato, da ne bi po nepotrebnem izdajali denarja v inozemstvo za nakup krp, medtem pa bi pri nas doma velike množine tekstilnih odpadkov ostale neizkoriščene ali bi celo propadle, je treba pričeti z doslednim zbiranjem in izkoriščanjem vseh količaj porabnih tekstilnih odpadkov.

Akcija za zbiranje tekstilnih odpadkov bo trajala od 7. do 15. aprila, kot smo že poročali. Glavni zbiralni dan bo 14. april, ki je izbran za »Udarniško nedeljo« za zbiranje krp. Sindikati, mladina in Antifašistična fronta žena bodo zastavili vse sile, da bo pobrano vse, kar je na razpolago in koristno za našo industrijo. Nabiranje se bo vršilo v znamenju prvomajskega tekmovalja med imenovanimi organizacijami v okrajih, okrožjih in mestih.

Okrožja in okrajni odbori uredijo zbiralno akcijo v tri dele, in sicer:

1. organiziranje odbora in priprave za zbiranje,
2. zbiranje krp na terenu,
3. vskladiščenje in odprema v zbiralne celice.

O nadaljnjem uporabi in vrednosti odpadkov naj nas seznanijo naslednje vrstice.

Tekstilne odpadke, če še niso sortirani, najprej sortirajo po kakovosti. Nove, ki so boljše, ločijo od starih, ki so slabši in manj trdni. Dalje jih sortirajo na prejo (niti), ki se da najlažje razgrajati na pletenine, ki se že težje trgajo in na tkanine, ki se najtežje trgajo in dajejo najkrajša, zato najslabša vlakna. Beli odpadki so najbolj čistili, ker jih je mogoče poljubno barvati. Barvane odpadke sortirajo na posamezne barve, ako se izplača, sicer jih trgajo kar zmešane. To so najcenejši odpadki, ki jih navadno prebarvajo na temnejšo barvo. Prav tako odločijo volnene odpadke, ki so najdražji, polvolnene, bombažne, svilene, lanene, konopne in jutine ter odpadke iz umetne svile.

Volno spoznamo najlažje s sežiganjem po tem, da gori in pri tem smrdi kakor roževina. Blago iz starih odpadkov je slabo in se mečka.

Prava svila, ki je zelo redka, gori podobno kakor volna. Bombaž in umetna svila gorita podobno kakor papir. Tudi stanična volna (Zellwolle, Fiocco), je umetna svila. Večina vrst umetne svile zgubi trdnost v mokrem stanju, zato se mokra rada prelrga.

Lan in konoplja sta močnejša pa bolj groba kakor bombaž.

Juta je še bolj groba, slaba in rjave barve.

Ako odpadke sortiramo, se njih cena poveča od 1,60—2,80 din pri kilogramu. Toliko namreč stane delo za sortiranje, zato naj se to delo izvrši že kar med zbiralno akcijo.

Prav tako je treba iz odpadkov izločiti gume in kovinske dele, ker lahko poškodujejo fine dele predilnih strojev.

Sortirane odpadke očistijo s stepanjem v posebnem stroju, če so umazani. Nato pa jih v trgalnem stroju razvlekajo v predivo. To predivo potem mešajo z novo volno ali z bombažem, da zboljšajo kvaliteto in vse skupaj spredejo v prejo, iz katere tkejo tkanine ali pletejo pletenine.

Iz takih mešanic je mogoče izdelati prav dobro blago, ki svojemu namenu popolnoma ustreza in bi bilo posebno danes škoda zanje uporabljati čisto, novo volno ali bombaž. Tako blago je n. pr. krpe za čiščenje, podloga za čevlje, vmesna podloga za obleke, barhant, flanelaste rjuhe, pestro blago za ženske obleke, groba hlačešina, grobe odeje in pohištvene tkanine ter cenejše pletenine. Tudi modno blago za ženske obleke in plašče, ki so podvrženi hitrim spremembam mode, je danes škoda izdelovati iz čiste volne. Znameniti tekstilni centri, kakor so to Lodž, Brno, Roubaix in drugod izdelujejo znano modno blago predvsem iz mešanic novega materiala in odpadkov. Na svetovnem tržišču se je tekom časa razvila posebna panoga trgovine s tekstilnimi odpadki, razvila se je cela industrija, ki se bavi s sortiranjem, čiščenjem in trganjem odpadkov.

Pri predelovanju odpadkov se bomo posluževali tako starih izkušenj industrije, kakor tudi novih izkušenj, ki jih je pridobil okupator predvsem z uporabo raznih nadomestkov in umetnih vlaken v žilavi borbi proti združenim narodom.

Odpadke predemo v predilnicah posebne vrste, v predilnicah mikanike. Tako preja je kosmata in neenakomerna.

Danes mešamo k novi volni ali k novemu bombažu razmeroma zelo malo odpadkov, ker nam zelo primanjkuje krp. Kvaliteta blaga bi se zelo malo poslabšala, če bi mešali k novi volni ali k bombažu več odpadkov, s čemer bi količino blaga znatno povečali.

Ako bi zbrali 1000 kg volnenih krp, bi lahko izdelali 1200 m blaga več za obleke.

Ako pa bi zbrali 1 milijon kg bombažnih krp, bi lahko stekli 3 milijone metrov flanelo več in bi vsa slovenska industrija lahko delala 1 mesec dalj.

Zbiranje tekstilnih odpadkov je zamišljeno na temelju prostovoljnega dela in je pričakovati, da bodo stroški zbiranja majhni. Dohodki od izkupička za odpadke, odnosno za blago, bodo namenjeni za obnovo in povečanje slovenske tekstilne industrije.

Ako zberemo 1000 kg volnenih krp, predstavlja to vrednost 10.000 din.

Ako zberemo 1 milijon kg bombažnih krp, pa predstavlja to vrednost 4 milijone dinarjev.

Če bo zbiralna akcija uspešna, potem nam lahko toliko vrže, da iz dohodkov zgradimo manjšo predilnico.

Baš predilnice so boleče mesto naše tekstilne industrije. Predilnice bombaža so premajhne napram Italijancem. Zato moramo predvsem skrbeti, da povečamo število naših predilnic.

Ker je zbiralna akcija velikega pomena za naše gospodarstvo, mora zajeti najširši obseg. Naj bi ne bilo državljan, ki ne bi v tem tednu na kakršen koli način podprl te akcije, bodisi s prispevkom v materialu ali pa z delom. Predvsem pa so poklicane k temu naše množične organizacije. Osvobodilne fronte, naša armada in vse gospodarske in druge ustanove. Ta akcija nam bo pomagala v prizadevanju za gospodarsko osamosvojitve, v borbi za obnovo, za utrditve naše zmage na gospodarskem polju. Ta akcija zadeva nas vse, ker gre za okrepitev našega gospodarstva. Lotili se je bomo na tekmovalni način!

V vsakem okrožju tekmujejo med seboj okrajji. V Ljubljani-mestu pa se tekmuje tudi med mestnimi četrtimi in tereni. Tako bo ob zaključku tekmovalja podana točna slika, katero okrožje, okraj ali kraj je največje doprinesel in izpolnil svojo dolžnost pri zbiranju krp in tekstilnih odpadkov v namenu čim hitrejša obnove naše dežele.

O zbiranju naj okrajji in okrožja vodijo točno evidenco in naj sestavljajo ter pošiljajo poročila po svoji liniji Akcijskemu odboru za zbiranje odpadkov za Slovenijo, Ljubljana, Vošnjakova ul. 22b, da bo končni pregled popoln.

Stupica Maks.

Tekmovalje hrvatskih mest v zbiranju tekstilnih odpadkov

Kakor je sklenil federalni akcijski odbor, bo v okviru akcije za zbiranje tekstilnih odpadkov tekmovalje med posameznimi mesti Ljudske republike Hrvatske. Pri ocenjevanju uspeha, ki ga

bodo dosegla posamezna mesta v tej akciji, bo merodajna množica nabranih odpadkov, ki pride na enega prebivalca mesta. Mesto, ki bo doseglo najboljši uspeh, bo dobilo zmagovalsko zastavico.

DRUSTVO ZA KULTURNO SODELOVANJE SLOVENIJE Z ZSSR

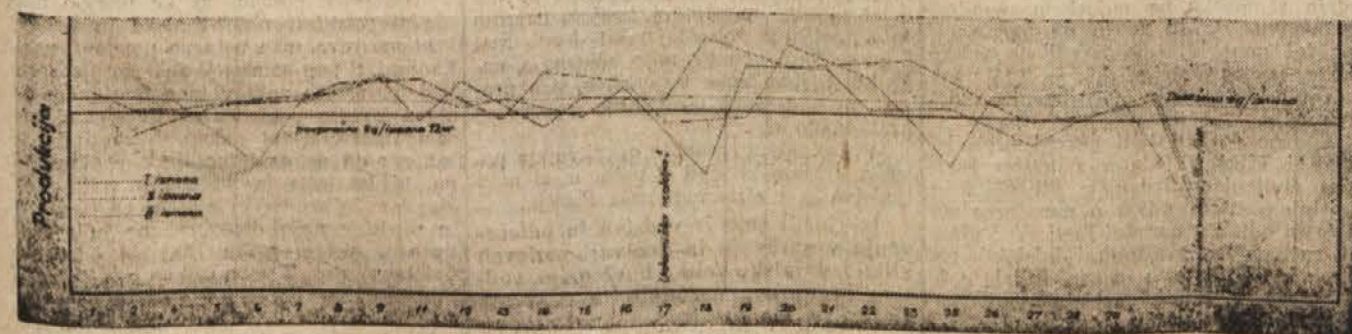
priredi v sredo, 10. aprila, predavanje

»Svetovne gospodarske krize in Sovjetska zveza«

Predaval bo ing. Dragotin Gustinčič.

Predavanje bo v domu T. d. Bratstva (Šiška) ob 8. uri zvečer.

Produkcija B-papirnega stroja v mesecu marcu

Debelejša vodoravna črta pomeni povprečno stanje pred vojno in prvo leto vojne, ko je bila produkcija najvišja. Krivulje pomenijo gibanje produkcije treh izmen v marcu.

Obnova našega hmeljarstva

Nobena druga panoga našega kmetijstva ni podvržena tako občutnim konjunkturalnim nihanjem kakor hmeljarstvo, saj je hmeljska cena v desetletnem povprečju valovala med 2 in 100 din za kg, dočim so znašali produkcijski stroški 50 dinarjev za kg. Ta nihanja so bila povsem umljiva, ker je bil hmelj ne le 90-odstotno izvozno blago, temveč so se v njegovih cenah odražale splošne razmere svetovnega gospodarstva in vremenske prilike. Mimo tega imajo hmeljsko trgovino v rokah dobro fundirani mednarodni koncerni, ki so se vedno opirali na mnoge posrednike, katerim so pustili, da so zaslužili v nekaj tednih na račun neorganiziranih hmeljarjev lepe denarje. Že desetletja so stremeli naši hmeljarji po neki povezani skupnosti, ki bi naj ščitila njihove koristi pred izmuzgavanjem složnega mednarodnega kapitala. Vsa prizadevanja pa so bila brezuspešna, o čemer so ostala le v zankah vse do osvoboditve, ko so si mogli hmeljarji svobodno ustanoviti lastno zadrugo, ki ne le zalaga svoje člane z vsemi razpoložljivimi potrebščinami in skrbi za pravilno obdelovanje te zahtevne kmetijske kulture, temveč tudi vnovčuje brez vsakih posrednikov blago naravnost v letrgovini.

Po težkih letih krize 1928—1933 se je tik pred vojno spet dvignilo hmeljarstvo in preseglo za nekaj sto hektarjev svojo normalo 2000 ha. Toda s prihodom okupatorja je zadobilo naše hmeljarstvo težak udarec. Ko so hrabre čete naše narodno-osvobodilne vojske uničile nasilnega okupatorja, je ostalo od vsega tako cvetočega hmeljarstva le še borih 640 ha starih in opešanih hmeljnikov. Kakor pride ena nesreča redno sama, je pritisnila lani še izredno huda suša, ki je dodala še svoje k opustošenju.

Prvotni načrt za obnovo je predvideval že za letos razširitev hmeljnikov na normalo 2000 ha. Pokazalo se je pa, da ni izvedljiv, in sicer iz dveh nepremostljivih ovir. Prvič ni mogoče dobiti od starih, shranjenih rastlin dovolj za saditev sposobnih sadik. Če bi vzeli pa vse povprek, kakor se je to zgodilo že večkrat, ko se je pokazala dobra konjunktura, bi pa bilo to v veliko škodo za resnični dvig hmeljarstva, ker bi imeli od teh malopridnih sadik pri istem delu slabe hektarske donose. Druga ovira pa tiči v nabavi hmeljev, ki bi jih pri tej nagli razširitvi potrebovali za naslednje leto. Gre za več kot deset milijonov hmeljev, ki bi jih javna uprava gozdov nikakor ne mogla v pravem času dobaviti, ker so te le stranski produkt pri čiščenju go-

zdom. Na drugi strani pa bi obubožani hmeljarji ne imeli kje vzeti denarja za njihovo nabavo, saj bi zneslo to pri povprečni ceni 16 din za hmeljevko nad 160 milijonov dinarjev.

Zato je padla odločitev, da se obnovijo hmeljniki postopno, in sicer letos od 640 na 1000 ha. Pri tem sklepu niso bili merodajni le gornji vzroki, temveč se je vedno očitneje pokazalo, da bi bilo vse preuranjeno govoriti o kakšnem začetku dobre hmeljske konjunktura, kakor so se je nekateri, ki so imeli pred očmi položaj po prvi svetovni vojni, nadejali. Toda danes so razmere pač bistveno drugačne, kot so bile takrat. Ne le, da so zasedbene oblasti prepovedale v Nemčiji vsako pivokuhno za civilno prebivalstvo in bodo zato za svetovno potrebo na razpolago ogromne količine nemškega hmelja poleg znatnih zalog žateškega, ki so ga pustili okupatorji svojim sudetskimi rojakom, dočim so češki del hmeljnikov skoraj povsem uničili. Kakor sem že uvodno omenil, je treba za dobro hmeljsko konjunkturo splošne gospodarske prosperitete, ki pač ne bo nastopila čez noč pri današnji splošni izpranosti. Če pomislimo, da je treba za vsak hektoliter piva 25 kg žlahtnega ječmena — toda samo 0,25 kg hmelja — mora vsakdo uvideti, da ne bo še kmalu dovolj žita za pivovarske svrhe.

Pri takšnem stanju je postopna širitev hmeljišč ne le pametna s hmeljskogospodarskega vidika, temveč je tudi za ljudsko splošnost koristna, ker bo prišlo v najhujši potrebi več njivske površine v poštve za druge kulture, zlasti za semenski krompir, za čigar pridelavo ima Savinjska dolina vse pogoje. Mimo tega pa je podvzela Hmeljarska zadruga vse potrebno, da izkoristi meddobje dveh konjunktur s tem, da izvede v svoji najstajajoči selekcijski postaji vse potrebno za regeneracijo opešanejšega goldinga, ki je edina za nas v poštve prihajajoča hmeljska sorta. Ker so razmere v svetu danes še takšne, da ne dopuščajo tekmovalnosti v kvantiteti produkcije, se bodo vrgli hmeljarji predvsem na dvig kakovosti, tako da bodo s temeljito čistko iztrebili vse drugo navlako iz goldingovih nasadov in bodo verno sledili razvoju najlepših rastlin v svojih hmeljnikih in tako zares združeno pomagali pri sistematski selekciji. Obnova terja od hmeljarjev letos prvotnost blago na elitnih rastlinah, da bomo imeli v času nove konjunktura visoke hektarske donose v odlični kakovosti in zavzeli eno prvih mest med zlahtnimi hmelji.

Konferenca predstavnikov industrije na Hrvaškem

V ponedeljek dopoldne se je pričela strokovna industrijska konferenca iz področja metalurgije, rudarstva, električne energije in kemične industrije. Prvi dan dan je bila skupna konferenca vseh strokovnih in tehničnih fakultet. Delegati industrijskih podjetij in njihove sindikalne predstavnike je pozdravil pomočnik ministra za industrijo in rudarstvo L.R. Hrvatske Stjepan Kavčič. Poudaril je potrebo, da se hitro in energično usposobijo vse industrijske panoge. V letu 1946 je potrebno preiti na pravilno in hitro obvladovanje vseh organizacijskih problemov in težko. Potrebno je, da se pomenijo industrijski proizvodi in znižajo cene tudi ostalih potrebščin, da bi se tako izboljšalo življenje najširših ljudskih slojev. Istočasno moramo izboljšati kakovost proizvodnje. Poleg tega je potrebno uvesti enostavno računovodstvo, evidenco in statistiko.

Nato je imel referat načelnik oddelka za načrte in koordinacijo ministrstva za industrijo in rudarstvo inž. Stipešić. Govoril je o načrtu proizvodnje, o borbi za izpolnitev načrta, o programu proizvodnje, o organizacijsko-tehničnih ukrepih kakor tudi o tehniki sestavljanja načrta.

V ministrstvu za industrijo in rudarstvo so odprli razstavo, na kateri so prikazane pomanjkljivosti v dosedanjem delu industrijske proizvodnje. (Tanjug.)

★

Spomladanska setev v novosadskem okrožju lepo napreduje

Spomladanska setev v novosadskem okrožju uspešno napreduje. Ugodne vremenske prilike omogočajo nemoteno delo. Po načrtu bo treba v novosadskem okrožju tekom pomladanske setevne kampanje obdelati 259.204 orala polj. Kakor poročajo iz Novoga Sada, so do 1. aprila obdelali 127.350 oralo, to je nad 50%. Traktorji so obdelali okoli 20.000 oralo, v vprežno živino pa so obdelali približno 100.000 oralo. Najboljše uspehe so dosegli v starobejskem okraju, kjer so od 62.000 oralo za obdelovanje določene površine površine obdelali že 49.000 oralo. V drugih okrajih so rezultati nekoliko slabši. V zabalskem okraju so preorali 46,7 odstotkov, v bačko-palanskem in v novosadskem 40, v titelskem 38,6, v območju mesta Novi Sad pa 24%. Polja so posejali večinoma s sladkorno peso, konopljo, sončnicami in žitom. (Tanjug.)

Delo poljedelske postaje v Osijeku

Federalni poljedelski zavod v Zagrebu ima na področju vse ljudske republike Hrvatske rajonske poljedelske postaje, katerih naloga je, da pospešujejo na svojih področjih poljedelstvo. Te postaje morajo biti poljedelska središča, ki bodo nudila kmetom pomoč in jim dajala strokovne nasvete. Poljedelska postaja v Osijeku vrši predvsem selekcijska dela ter išče nove in boljše vrste poljskih rastlin. Med najboljšimi vrstami, ki so jih vzgojili v postaji, je pšenica »U 1«, ki so jo dobili s kombiniranim procesom križanja, ki je trajal 15 let. Ta vrsta pšenice je zelo odporna proti slabemu vremenu. Vzgojili so tudi novo vrsto ovsu in sicer s križanjem domačih in ameriških vrst. Ta oves zori mnogo prej kakor pa ostale vrste ovsu. Postaja je dosegla tudi dobre uspehe pri gojenju spomladanskega krompirja in je dosegla lansko leto 50% več pridelka. Prav tako proučuje druge vrste krompirja. V poljedelski postaji delajo poskuse selekcije in križanja pšenice, ovsu, ječmena, krompirja, lanu, graha in drugih rastlin. To spomlad bodo delali poskuse s sajenjem riža. (Tanjug.)

Kmetijske zadruge v okraju Trebinje

Marca so v trebinskem okraju ustanovili več kmetijskih zadrug in to v Gorici, Zubih, Tulih, Listvih, Gregovici, Kuli in drugih krajih. Delajo na tem, da bi vsak krajevni odbor imel svojo zadrugo.

Setev sladkorne pese v Vojvodini

Do kraja minulega meseca so v Bački zasejali velike površine s sladkorno peso. Sedaj so sklenili pogodbe za 104% predvidenega načrta. Velik uspeh je dosežen na privatnem sektorju, na katerem presegajo tiste površine, glede katerih so bile sklenjene pogodbe, načrt za okoli 2.400 oralo. Pogodbe so v glavnem sklenili s malimi proizvajalci. V Bački je 28.224 pogodbenikov sklenilo pogodbe za površino 21.512 oralo. Veliko pogodbenikov je takoj pričelo s setvijo sladkorne pese. Kot izhaja iz podatkov, so v Bački že zasejali sladkorno peso na 12.018 oralo in od tega okoli 10.000 oralo na privatnem sektorju. Z obrtniki je sklenjenih 97% pogodb.

Mali proizvajalci bodo tudi tukaj presegli predvideni načrt. Več kot 50% površine na privatnem sektorju je že posejane. Skupaj so posejali 11.582 oralo. Sklepanje pogodb v Sremsu je nekoliko slabše. Do sedaj so sklenili 81% pogodb predvidenega načrta in 5.790 proizvajalcev je sklenilo pogodb za 3.950 oralo. V sremsko mitrovškem okrožju so posejali 3.416 oralo s sladkorno peso, od katerih je 2.092 oralo na privatnem sektorju. (Tanjug.)

Na fizikalnih igriščih in telovadnicah nam rastejo novi udarniki — rastejo krepki branilci domovine!

Delo Projektivnega zavoda v Ljubljani

Projektivni zavod pri ministru za gradnjo in Ljubljani je od 1. januarja t. l. samostojno podjetje, ki izvršuje različne načrte za obnovitvena dela in nadzoruje gradnjo. Napravili so načrte za velika mostova v Kranju in Petančah, ki bosta v kratkem času izdelana. V tem zavodu so tudi izdelali načrte za mostove v St. Petru, Letušu, Nazariju, v Središču ob Dravi in mostove čez Boljeko pri Kaplji, Grajski vasi in Ločici. Vsi ti mostovi se bodo še letos dogradili. Pravkar proučuje zavod generalno traso za dvosmerno avtomobilsko cesto Ljubljana—Zagreb. Za ta veliki načrt je potrebno najmanj eno leto temeljitega študija ob sodelovanju mnogih strokovnjakov. Delajo tudi načrte za hidrocentrale v Sloveniji. Še letos bodo začeli graditi veliko hidrocentralo na Savi v Mostah na Gorenkem. V delu sta veliki hidrocentrale na Dravi v Dravogradu in na Mariborskem otoku, ki bosta začeli obratovati še letos.

Poleg oddelkov za mostove, ceste in hidrocentrale so v Projektivnem zavodu še oddelki za urbanizem, arhitekturo in za geodetska merjenja. Izdelujejo regulacijske načrte za večja mesta in za manj prometne kraje in vasi Ljubljana, Kranj, Novo mesto, Jesenice, Rogaska Slatina in Vrhnika so deloma že dobili, deloma pa bodo prejeli generalne regulacijske načrte, izdelane po sodobnih vidikih. Tudi za mestni Maribor in Celje se izdelujeta regulacijska načrta v krajevnih birojih, prav tako za Loško dolino, Ribnico, Mokronog, Žužemberk, Sodražico, Cerkljico, Rašico in Iško vas. Izdelali so tudi situacijski načrt za regulacijo Kamniške Bistrice in Borovnišnice.

Projektivni zavod proučuje tudi načrte za gradnjo ljudskih šol, otroških zavetišč in zadržnih domov, kakor tudi načrte za tipizirano pohištvo v otroških zavetiščih in ljudskih šolah, ki so po večini že izvršeni. Vse te načrte izvršujejo skupno s pedagogi, tako da bodo načrti realni in da se bo v teh poslopih lahko vzgajala mladina po najboljših in najpravišjih pogledih.

Jesenice so dobile načrt za stanovanjski blok, ki se že gradi in ki ga bodo letos dokončali. Izdelan je bil tudi načrt za zgradbo kluba na Jesenicah. Izdelan je tudi načrt za preureditev zdravilišča Golnik. Razširili so klinično bolnišnico v Ljubljani, kjer so zgradili novo klinično predavalnico. V bolnišnici na Studencu pa so dogradili poslopje za novo pralnico. V delu imajo načrt za infektološki oddelek splošne bolnišnice v Murski Soboti in načrt za centralno sanitarno poslopje v rudniku Hrastnik. V Idriji so dogradili centralno kopališče za rudarje, načrt za stanovanjski blok rudarske kolonije pa je v delu. V Rogški Slatini bodo prenovili vse hotele, katerih večina je bila izropana in opustošena od okupatorjev. Tudi načrt za drevenice in nasade je v delu. Po načrtih Projektivnega zavoda sedaj grade delavsko stanovanjsko zgradbo v Trbovljah. Izvršeni so tudi načrti za povečanje tovarne in za zgraditev novega skladišča tovarne Jugobruna v Kranju.

V času vsesplošne obnove vrši Projektivni zavod ob sodelovanju številnih strokovnjakov veliko delo, s katerim bo brez dvoma mnogo pripomogel pri izvedbi hitre obnove naše domovine. (Tanjug.)

Prostovoljno delo bo veliko pripomoglo pri obnovi Slavonskega Broda

V času vojne je bil Slavonski Brod zelo poškodovan. Ljudske oblasti so podvzele potrebne korake za obnovo tega mesta kot važnega industrijskega mesta in prometnega središča. Do sedaj so popravili mnogo ruševin, vendar bo potrebno še mnogo naporov, da se bodo izbrisale strahote vojnega opustošenja, ker so skoraj vse hiše v mestu več ali manj poškodovane. Slavonski Brod je bil bombardiran 27 krat in na mesto je padlo 10.000 bomb. V prvih dneh po osvoboditvi so morali očistiti na tisoče kubičnih metrov ruševin in popraviti najnujnejše število poslopij za namestitve državnih ustanov. Potrebna je bila pomoč vsega prebivalstva. Zaradi tega so pričeli organizirati prostovoljno delo in so relativno kratkem času dosegli prav dobre uspehe. Tako so usposobili večje število poslopij za namestitve državnih ustanov kakor tudi 140 stanovanjskih hiš. Tovarni za predelavo lesa »Slavonija«, »Slavels« od katerih je bila prva popolnoma in druga deloma porušena, sta v glavnem popravljene. Prav tako so popravili skoraj vse oddelke tovarne vagonov, od katerih so bili nekateri težko poškodovani. Za ta dela, katera je vodil mestni ljudski odbor, so porabili 30.800 mezd. Prebivalstvo je dalo do sedaj 7790 delovnih dni v vrednosti 623.200 din.

Ljudske oblasti in prebivalstvo Broda stojijo pred novimi nalogami. Po proračunu gradbenega oddelka je potrebno iz mesta odstraniti še 8000 kub. metrov ruševin. Ko bodo odstranili ruševine, bodo začeli z gradnjo Slavonskega Broda po določenih urbanističnih principih. Pri obnovi mesta sodeluje celokupno prebivalstvo Broda. Vsi so se obvezali, da bodo v roku 8 mesecev delali brezplačno 8 dni pri ureditvi mesta. Po proračunu strokovnjakov je predvideno 11.600 delovnih dni za odstranitev ruševin, vendar se na podlagi dosedanjih uspehov in delovnega poleta lahko reče, da bo prebivalstvo dalo okrog 20.000 delovnih dni. Z izvajanjem predvidenega načrta za 1946. leto so že pričeli. Prva je pričela delati mladina, ki je do sedaj uredila mestni park, počistila ruševine in široke ulice, pobelila in odstranila ostanke poslopja bivšega okrajnega sodišča itd. V prvih 15 dneh je USAOH dal 1684 delovnih dni. Prebivalstvo mesta, ki ob delavnih dneh ne more delati pri čiščenju mesta, dela ob nedeljah. Tako je prejšnje nedelje dalo prebivalstvo 530 in vojaštvo 470 delovnih dni. Prebivalci se sami prijavljajo pri svojih uličnih odborih in kvartih za prostovoljno delo. (Tanjug.)

Ne pustimo zginiti odpadke, ki lahko požive proizvodnjo v naših tovarnah!

Mariborsko okrožje je nabavilo za izseljeniški pas 50 glav živine

Na pobudo kmetijskega odseka pri mariborskem okrožju so zbrali 50 glav živine, ki so jo poslali prebivalcem izseljeniškega pasu na področju Krškega. Večino te živine so nabavili v Prekmurju. Prav tako so zbrali nekaj plemenske živine za pomoč državnim posevstvom in kmetijskim šolam v Bosni.

Štajerski sadjarji bodo uničili škodljivce sadnega drevja

Štajerski sadjarji so storili vse potrebno, da preprečijo nevarnost širjenja kaparja San Jos, ki napravlja ogromno škodo sadnemu drevju. V mariborskem okraju so sadjereji pričeli tri tečaje in sklicali 30 množičnih sestankov, na katerih so proučili, na kakšen način bi v kratkem času najuspešnejše zatili nevarnega škodljivca. Do sedaj so očistili 340.000 sadnih dreves, to je 97% vsega sadnega drevja, oškropili pa so 175.200 dreves. V tem so se posebno odlikovali kmetje Zg. Dupleke, Svečine, St. Ilja, Cirknice in Sv. Jurija ob Pesnici. Področje okrajnega ljudskega odbora v Slovenski Bistrici pa je očistilo 150.000 dreves.

Ustanavljanje državnih delavnic v Bosni in Hercegovini

Ministrstvo industrije in rudarstva Bosne in Hercegovine je izdalo uredbu o ustanavljanju državnih obrtnih delavnic. Naloga teh delavnic je, da z boljšo tehniko, pripravami in organizacijo dela izboljšajo kvaliteto obrtnih izdelkov in da dvignejo strokovno izobrazbo obrtnikov. Ljudski odbori lahko v soglasju z okrožnimi ljudskimi odbori ustanavljajo državne obrtne delavnice, ki bodo delale za potrebe ljudskih oblasti in državnih ustanov, podjetij ter za potrebe privatnih oseb in ustanov. Sredstva za ustanavljanje delavnic bodo dajali ljudski odbori, ki bodo postavljali poslovodje in upravnike. Poslovanje delavnice se bo vodilo po trgovskih pravilih.

V visoškem okraju

Gozdarski oddelek okrajnega ljudskega odbora v Visokem je začel veliko akcijo za pogozdovanje. Te dni so zasejali 7750 borovih sadik. Akcija je bila izvedena prostovoljno in so v njej sodelovali mladinci iz Visokega in okoliških vasi. Da bi se pospešilo delo pri pogozdovanju in dosegli boljši uspehi, je obnovil mladine in članov Ljudske fronte drevesnic v vasi Mokronos. V drevesnici so že zasejali 4140 sadik kanadskih topolov, ki so jih dobili z državnega posestva Belje. Del drevesnice bodo zasejali s semenjem robinj. Ostalo površino bodo posejali z borovim semenjem. (Tanjug.)

»PETER IN KATARINA«

velik sovjetski film, visoke umetniške vrednosti, je na sporedu v kinu Matič. Z nedosegljivo prepričevalnostjo nam slika življenje velikoga ruskega carja Petra in njegove druge žene Katarine na ozadju mogočnega zgodovinskega dogajanja ob prehodu iz 17. v 18. stoletje. Glavne vloge so v rokah velikih sovjetskih gledaliških umetnikov Simonova, Tarasova in Čerkasova.

Z zbiranjem krp podpiramo industrijo!

Petletni načrt za obnovo sadjarstva in vinogradništva v Bosni in Hercegovini

Med okupacijo je bilo v Bosni in Hercegovini uničeno več kot 3.150.000 sadnih dreves in okrog 1200 ha vinogradov, kar pomeni 22% sadnih dreves in 30% vinogradov, v primeru s stanjem iz leta 1939. Razen tega je bilo uničeno okrog 65% sušilnic, kotlov in stiskalnic ter raznega orodja za predelavo sadja. Ministrstvo za kmetijstvo pri vladi Ljudske republike Bosne in Hercegovine je za izboljšanje tega stanja izdelalo petletni načrt, ki določa obnovo sadjarstva in vi-

nogradništva v Bosni in Hercegovini. Na prvem mestu stoji v načrtu naloga, da se v tem času doseže stanje iz leta 1939. Načrt dela določa, da se izboljša in tipizira kakovost površine in količina sadja. Ta načrt določa letno proizvodnjo 1.360.000 različnih sadik in 1.500.000 trnih sadik. Obnovljenih je 14 drevesnic. Posejano je bilo okrog 870 kg sadnega semena, kar bo dalo približno 2.000.000 sadik. Da bi se preprečilo širjenje drevesnih bolezni, se izvaja zdravstvena zaščita dreves. Pri tem se je posebno odlikovala mladina. Za čimbolj uspešno izvrševanje teh nalog so nabavili 11 vagonov modre galice, 6 vagonov žvepla in manjšo količino orodja. Pozimi so se vršili kmetijski tečaji. (Tanjug.)

Referat tovariša Klementa Gottwalda, predsednika Komunistične partije Čehoslovaške, na VIII. kongresu Komunistične partije Čehoslovaške

Nadaljevanje s 4. strani.

vemo vsem skritim in javnim »seleparijam« in da v prihodnje ne nudimo Slovakov nič več možnosti, da bi lahko rekli, češ, Čehi so jih spet »zogoljufali« (odobranje). Razumljivo je, da bomo v prihodnje od Slovakov kategorično zahtevali ter da bomo vztrajali kot na enem od pogojev slovaške Magne Carte, da se naši slovaški bratje nespravljivo borijo proti Tiso-Tuka-Machovi reakciji in vsem njenim nošilecem, prav tako kakor se bomo mi Čehi borili proti češki reakciji (odobranje).

Res je seveda potrebno, česar ne oklevamo ponovno in ponovno naglasiti skupno in intenzivno delo našega ljudstva, no in intenzivno delo našega ljudstva, do delo, delo in še enkrat delo. Da, tovariši in tovarišice! Naša Partija ni zaman zbrala gasilca: »Republike vice prace, to je naše agitacije« (Republiki več dela, to je naša agitacija). To ni le voljno geslo, v njem je zajet bistveni del celotnega našega programa zgraditve nove republike. Tudi naš VIII. kongres je v znamenju tega gesla. Nove in nove delegacije in statefe, ki sporočajo ljudem rezultate delovnih prizadevanj komunističnih organizacij v tovarnah, uradih in na poljih, kažejo, da bo naša Partija v svoji ljudski okolici ustvarila nove politične organizacije, novo tradicijo politične partije. In tudi na to smo lahko upravičeno ponosni.

To je, tovariši in tovarišice, kratko orisan program, s katerim stopamo v najbližjo prihodnost in tudi na prihodnje volitve. Komunistična partija Čehoslovaške in hkrati z njo bratska Komunistična partija Slovaške sta položili izpit v tem težavnem zgodovinskem času sužnosti narodov in narodnega odpora. Ljudstvo je videlo v nas komunistih v najhujših časih svoje tolačice, svoje mučenike in svoje prvoborce. Od tod izvira tisto veliko zaupanje ljudstva do naše partije. Naša Partija ima zdaj nad milijon članov (odobranje). In še rasejo in bomo rasli (odobranje), tudi v širino in globino. Če je naša Partija položila izpit v času narodne sužnosti in narodnega odpora, lahko zdaj rečemo, da je z uspehom položila tudi izpit državnika pri zgraditvi osvobodene republike (odobranje).

Presojajmo trezno dosežene rezultate

Seveda se zaradi tega nismo prevzeli in se ne bomo nikdar zaradi uspehov. Prestajali smo preveč hude preizkušnje in razen tega smo dovolj pridno obiskovali šole Marxa, Engelsa, Lenina in Stalina. Ta šola marksizma-leninizma pa, ta šola Stalina bomo boljše, ne uči samo državniške modrosti in pronicljivosti, temveč tudi skromnosti. Zaradi tega presojajmo v vsaki etapi trezno in stvarno dosežene uspehe, tehtamo razmerje sil in si zastavljamo nove smotre. Da, kot Partija, kot avantgarda delovnega ljudstva v mestih in na podeželju, smo dosegli v preteklem razdobju graditve mnogo, na kar smo lahko ponosni. Toda marsikaj je še, s čimer nismo in ne moremo biti zadovoljni in kar odločno terja, da se popravi. Dosedanji uspehi ljudske demokratične revolucije morajo biti utrjeni in zagotovljeni. Sleherni poskus reakcionarnega preloma pa mora biti že v začetku onemogočen in nadaljnji razvoj graditve nove, dejanske demokratične ljudske republike mora biti vsestransko zagotovljen. Ne dvomim, da bo ljudsko glasovanje, volitve 26. maja 1946 povsem potrdile to smer. (Viharno odobranje.)

Tovariši in tovarišice, zaključujem. Stopamo pred ljudstvo kot partija poštnega dela, partija čiste vesti in čistih rok. Zadnji namen vseh naših prizadevanj, vsega življenja nas komunistov kot posameznikov je ureenitveni velikih in svetlih idealov socializma (odobranje). Na pravilni poti smo. Pred nami je še mnogo ovir. Toda združeni z ljudstvom kakor eno telo in ena duša bomo premagali vse ovire. Naj ne velja kot neekromnost, če zaključujem s citatom zgodovinskega izreka našega velikega učitelja tovariša Stalina:

»Ni takšne trdnjave, ki bi je boljševidni ne zavzeli!«

(Viharno neprestano odobranje, ki je trajalo več minut. Vsi zborovalci so vstali in klicali: »Živel tovariš Gottwald!« Odobranje se je ponovno in ponovno ponavljalo v dvoranah.)

K tekmovanju mladine za III. kongres

Delež mladine pri reševanju glavnih nalog našega kmetijstva

Blizajoči se III. kongres mladine Jugoslavije je sprožil nov val delovne poleta mladinskih množic širom vse Jugoslavije. Predkongresno tekmovanje je aktiviziralo in vključilo v splošno delo za obnovo gospodarstva in vsega ostalega življenja tisoče in tisoče mladincev in mladink in dalo tako mladinski organizaciji konkretno delo na osebno. Doslej se je precejšen del mladinskih organizacij izgubljal v nekonkretnem, večkrat celo v nekoristnem delu. Zato so predkongresne konference usmerile mladino predvsem v izpolnjevanje glavnih gospodarskih nalog s posebnim oziranjem na bližajoče se pomladansko delo in napravile tako velik korak naprej v vključevanju mladine v dnevne naloge, ki stoje pred vsem delom mladostnikov. Ta dejanski preokret je že viden v opravljenem delu pri čiščenju sadnega drevja, ki je posebno v mariborskem okrožju sodo- stotno uspelo. Uspehi so vidni tudi pri odkupu semen v pripravah za pomladansko setev itd. Pri tem delu rastejo novi udarniki, ki onasajo delovnega poleta med široke množice. Pozdraviti je treba delo 43 mladink iz pljuškega okraja, ki so v enem mesecu očistile 10.000 dreves, ali pa mladino s Krži pri Trzinu, ki je že prekoračila tekmov- valni načrt predkongresnega tekmova- nja. Takih primerov požrtvovalnega dela je mnogo in vsi so dokaz velike delovne discipline in razumevanja mla- dine za pereče gospodarske naloge.

Ob takih uspehih moramo pa tudi razčleniti napake in pomanjkljivosti, ki so se pokazale že pri sprejemanju obveznosti in ki zmanjšujejo važnost doseženih uspehov. V glavnem bi lahko ugotovili naslednje napake mla- dinskih organizacij pri postavljanju in dosedanjem izpolnjevanju obveznosti:

1. Delo celotne naše organizacije je pri reševanju velike večine nalog ose- brede praktično, brez perspektive, brez prave politične osebine. Odbori na oasi ne nudijo mladini pri kon- kretnem delu tiste politične perspekti- ve, ki bi doigala zavest in delovni po- let ter prekalila mladino in mladinko, da bi tudi naprej zavestno premaga- vala vse težave, ki jih terja delo za zgraditev naše dežele. Ob takem po- manjkljivem delu lahko pada delovni polet mladine in to se dejansko tudi čisto dogaja. Zato je treba posvetiti več pažnje politični ozgoji mladine zla- sti na oasi, kajti ne smemo dopustiti, da bi velikim naporom pred kongre- som sledila po kongresu neaktivnost in lagodnost. Delovni polet in borbenega duha, ki si ga bodo pridobile v pred- kongresnem tekmovanju najširše mla- dinske množice, nape načine in oblike dela, organizacijske izkušnje, ki si jih bo pridobila mladina v tekmovanju, moramo tudi po kongresu ohraniti in nenehno dalje razvijati in negovati.

2. Rok za pobiranje dolžnostnih od- kupov je bil podaljšan zato, ker od- kupi niso bili zadovoljivi. V mnogih primerih je ostala ta odredba kmetij- skega ministrstva samo na papirju, bo- diši zaradi posameznih brezposelnih špe- kulantov in soprožnikov ljudstva, bo- diši zaradi birokratskega poslovanja odkupovalnih organov, o glavnem pa zaradi premajhne aktivnosti in pomoči množičnih organizacij, predvsem mla- dinske. Pri opravljanju odkupa bi mo- rale mladinske organizacije zaozreti naj- odločnejše stališče in nuditi z vztraj- nim prepričanjem ljudstva o potrebi dajanja ose pomoč odkupovalnim or-

ganom. S takim delom bi mladina pri- pomagla k zadovoljitvi potreb po se- menju za pomladansko setev in tako prispevala k udržitvi bratstva in med- sebojne pomoči jugoslovanskih nara- dov. O tej izredno važni nalogi, ki je obenem tudi velikega političnega po- mena, sprejete obveznosti niso prinesle dovolj konkretnih zaključkov.

3. Stiri letna vojna je zelo zmanjšala celotno delovno silo, uničila gospodar- sko orodje itd. Potrebna je maksimal- na izraba razpoložljivih sil, potrebno je začeti z modernim in čim bolj ra- cionalnim obdelovanjem zemlje, stro- kovno učiti naše kmečke prebivalstvo, boriti se proti predsodkom in starim neracionalnim načinom dela. Naša dr- žava potrebuje vsak dan več traktor- stov, umnih živilorejcev, dobrih sad- jarjev itd., ki bodo z novim, popolnej- šim načinom dela doigali našo zaosta- lo živinorejo, poljedelstvo, čebelarstvo in sadjarstvo. O vsem tem, o strokov- nem vzgajanju kmetijske mladine, zlasti pa še o organizaciji dela, o razpore- ditvi sil pri pomladanskih delih na po- lju, mladinske delovne konference pri sestavljanju svojih načrtov niso vodi- le zadostnega računa, niso napravile do- volj jasnih in konkretnih zaključkov.

4. Tudi o reji malih živalic, perut- nine, kuncev, čim večji proizvodnji jaje mladinske organizacije ne vodijo računa o svojih tekmovanih načrtih. Po statistikah pa vidimo, da je stara Ju- goslavija z izvozom teh produktov le- no dobivala težke milijone. Na tem de- lu bi lahko aktivizirali predvsem naše pionirje. V tem, kdo bo ozredil več kokoši in zajcev, kdo bo povečal ne- snost kokoši in količino volne itd., naj tekmujejo poedinci in cele vasi. Na o- dez drobne, brezposembne naloge bo- do dale velike rezultate in uspehe. Tako delo bo dalo delovnemu programu mla- dine konkretno in pestro osebo.

To je le nekaj pomanjkljivosti o delu in pripravah mladine za III. kon- gres. Le-te pa bistveno zmanjšujejo po- membnost naših obveznosti in jasno kažejo na ozrli o delu mladinske or- ganizacije na oasi, na njeno premajh- no povezanost s konkretnimi, vsakda- njimi nalogami. Pri takem pomanjklji- vem delu mladinske organizacije ne morejo voditi mladine na oasi in ji posredovati vseh tistih pridobitev in izkušenj, s katerimi bi bolje in uspeš- neje vršila svoje delo. Vsa ta dejstva je treba pri delovnih načrtih uposte-ovati in na osnovi tega izboljšati delo- ni program.

Pomladansko delo na polju mora vključiti z delovnimi mladinskimi sku- pini, nove tisoče mladih ljudi o naše vrste ter istočasno z vztrajnim strokov- nim vzgajanjem prispevati k izpolnje- vanju našega kmečkega dela. Uspeha delovne mladine ne smemo ocenjevati samo o desettisočih izvršenih delovnih urah, svoj globlji in koristnejši pomen mora zadobiti v strokovno boljši in po- polnejši izvedbi posameznih nalog. S takim delom bo mladina o celiki meri pomagala kmečkim odborom, ki bodo o nastopajoči pomladi vodili vso našo kmečko proizvodnjo. Mladina ne bo ostajala le izročevalca osakovalnih drobnih del, temveč bo tudi prepotre- ben graditelj našega novega gospodar- stva. Ob iskanju novih načinov dela na poljih, pri obdelavi zemlje morajo rasti novi udarniki dela, prav tako ka- kor rastejo vsakodnevno o naših to- varnah.

Paule Boje.

Zločin tržaške policije nad ranjenim partizanom

Med tržaško policijo ni fašistov, trža- ška policija se je sploh vzgledno obna- šala v zadnjih »težkih dnevih«. Ta če- rtek pa se je vrnil kolportažni delavec Aleksander Purger. Prišel je iz Coronea. Fantov obraz je bil bledeč in splah- nel. Pokazal je suknjo, ki jo je nosil pod pazduho; na njej je bila posušena kri. To je bila kri iz presekanega oteklina na na glavi. Potem se je fant odpel in od- kril trebuh; dolgi zacelejeni šivi so bili preparani in oblepljeni z obliži.

Moral je sesti. Potem je začel pripo- vedovati. Povedal je zgodbo, ki jo je do- živel 25. marca. Povedal je, kako je bilo tiste dni, ko so dovažali s kamioni in z vlaki fašiste v mesto.

Ali preparani šivi na njegovem trebu- hu, ti so bili enkrat že zacelejeni. Bili so stari leto in dan. Purger je bil partizan.

Vsa njegova krivda pa je bila, da se je rodil 26. leta v Mačkopoljah. To je bilo v letih fašizma, Mačkopolje pa so blizu Trsta, na Primorskem so, koder je go- spodaril fašizem.

Ena izmed zgodb, ki so se odigrale pretekle dni na tržaških ulicah in na tr- žaški policiji, pa se je dogajala tako:

Bila sta dva. Purger in njegov tova- riš. Stala sta — bilo je popoldne, okrog poltretje ure — pred tržaško postajo. Na suknjih sta imela rdeče zvezde. Teh zvezd pa ne vidi vsakdo rad. Za fašiste so po- menile toliko kakor poraz. Fanta sta bila partizana.

Takrat se je začela nabirati okrog njiju dovožena drhal. Prihajala je v mesto, da bi vpila »smrt sešivom« in »sejva duce«. Hodila je s podvihanimi rokavi in s po- ličjskimi manganeli, da bi pretepala.

Fanta sta se umaknila. Odšla sta pro- ti trgu. Tam so kričali črnoborzi. Pro- dajali so cigarete, na žicah pred sa- bo pa so imeli nanizane italijanske tro- bojnice. Drhal jima je sledila. Opozarja- la je na nju črnoborzi. Ti so hoteli fanta prijeti, hoteli so ju tepsti. Tovariš, ki so ga prišli, je odtegnil roko in za- mahnil. Pri tem je zadel s pestjo enega izmed napadalcev. Na roki je imel prstan in s tem prstanom ga je oprasil. Nato je izrazil zmedo, ki je nastala, ter ste- kel. Med njimi je ostal zdaj samo Purger.

Plamili so nadenj. Žvižgali so in vplili. Bil je sam ter je stekel.

Utekel bi jim, da ni našel na kri- žišču na angleško mornariško policijo. Ta je takoj priskočila preganjalcem na pomoč. Ustavila je Purgerja ter ga are- tirala. Predala ga je čerinom. Zdal je prišel tudi drhal izpred postaje. Kri- čala je, da je Purger enega izmed nji- hovih z nožem. Ta nož so hoteli potem najti pri njem. Nož bi moral biti odprt in krvav. Ali našli niso ničesar. Pozna- jo oni te bandite, »sešivom« da ga je med begom odvrnil.

Potem se nadaljuje zgodba na poli- ciji, v ulici 30. oktobra. Tja pridejo tudi priče. Te priče imajo v gumbičah tri- kolore ter zavijane rokave. Aretiranca z rdečo zvezdo odnesejo v prvo nadstro- pje. Tam je posebna soba. V njej je do- deset in še več mladenčev. So v civilnih oblekah in nekateri imajo manganeli. Manganeli so posebni leseni kiji za pre- tepanje. Vsa soba začne sikati vanj: »Sešivom! To je psokva za Slovane. Za Slovane od Trsta do Vladivostoka.

Začne se zasliševanje. Hočejo zvediti tovarišovo ime. Ali tega jim Purger ne more povedati. Zdal se začne pretepanje. Najprej klofutanje. Purger mora sedeti. Potem ga eden sune v nos. Vlije se kri. Aretiranec si obriše kri in pogleda po sobi. Zagleda čerine z manganeli. S če- rinimi vred je v sobi tudi nekaj onih z ulice.

Zdal začne pretepati vsi. Aretiran- ec se hoče dvigniti, hoče planiti po- koncu. Ali manganela ga od zadaj veka- s takšno silo po glavi, da se sesede. Ob- enem začuli, da mu začne med lasmi

postajati toplo. Manganela mu je pre- sekala kožo, za tilnik mu začne teči kri. Takrat se začnejo v njegovo zvezdo. Hočejo mu jo izrgati. Ali pretepeni se dvigne, se zamaje, se upre. Položi roko na zvezdo ter je ne umakne, čeprav ga kreajo s kiji po roki.

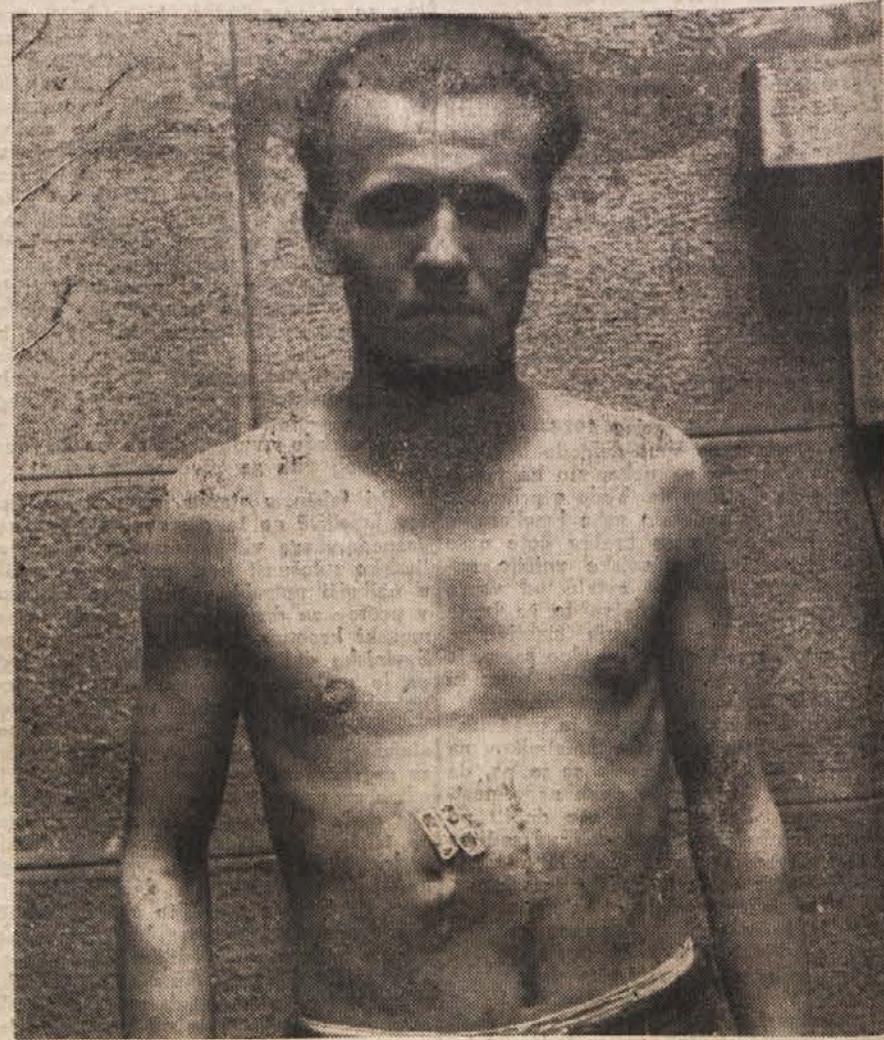
Te zvezde mu ne morejo vzeti, jim pove, To je zvezda, pod katero se je boril dve leti proti fašizmu.

Suvanje se nadaljuje. V prsa in v tre- buh. To traja minute, celih deset minut.

To je bil zdaj spomin na tisti trenu- tek, ko je zagledal strahovito razdejano na svojem telesu ter mu je znenada po- stalo obupno težko, da bi se mogel po- sloviti od sveta ter nikoli več videti Pri- morske. Ti trenutki so se mu povrnil zdi v ulici 30. oktobra, v posebni sobi prvega nadstropja.

Ko se je zavedel, je dvignil srajco ter jim pokazal telo. Oni v sobi so za- gledali dolge zacelejene in predrte šive.

Vrgli so ga v policijsko celico. Purger

Slika borca 3. prekomorske brigade Aleksandra Purgerja iz Mačkopolj pri Trstu. Purger ima na trebuhu po peden dolge zacelebine. Trebuh mu je raztrgal nemška tankovska granata pod Bihacem. Rane so se mu celile leto dni. Sreče zacelebine pa so mu znova predrli fašistični skvadristi, ki so ga 25. marca pretepli v posebnih prostorih glavnega stana civilne policije v ulici 30. oktobra v Trstu. Suvali so ga o trebuh, vključno temu, da jih je opozoril, da je invalid. Tri dni in tri noči je moral ležati ranjen Purger brez zdravniške pomoči. Slika, na kateri je videti zacelebine in obliži preko odprtega širca, je vsekakor dokument, ki kriči v svet o fašističnih metodah civilne policije. Medtem, ko je Zavezniška vojaška uprava mobilizirala ves aparat, da bi mogla dokazati, kako ni v vrstah civilne policije fašistov, je to samo eden izmed strahotnih dokumentov, kaj lahko v Trstu še danes uganjajo pobesni fašisti s partizanski borci

Areiranec je ves pretepen. Zaradi suva- nja v trebuh se mu odparajo šivi. Pre- tepani, ki doslej ni zaslokal, zavpije. To je bilo zanj morje trpljenja, bilo je leto dni zdravljenja zama.

Pred očmi mu zaplava pokrajina pred Bihacem. To je bilo 27. marca lani. Bil je zadnji juriš, v katerem se je vračal Purger nazaj — v svojo Primorsko. Dve leti je sanjal o tej deželi, ki je noben Primorec ne pozabi, pa na gred na konec sveta. Iz nje so ga odpeljali 9. marca 1943. leta. To je bila kazenska regruta- cija, to so bili fašistični specialni bata- ljoni. Ali Mussolinija je odneslo, Purger je postal partizan. Dve leti se je telkel v partizanskih bataljonih. V dnevih zad- njegaj juriša je bil borec v 3. prekomor- ski brigadi 26. divizije. Tako je jurišal do 27. marca, ko mu je pod Bihacem razlesla 20 mm tankovska krogla telo.

je zahteval zdravnika, a je dobil samo psokvo za pomoč. Tam je ležal potem noč in dan. Od tam so ga prepeljali v jezuitske zapore. Tudi tam je ležal noč in dan. Tudi tu mu nihče ni prinesel hrane. Poslali so ga v Coroneo. Tu so mu prinesli neko čorbo, a zdaj je bilo treba gladovati. V Coroneu je bila gladovna stavka.

Dali so ga v bolniško sobo. Odstrigli so mu strnjene lase, zdravniki mu je mo- ral rezati preparane šive.

Tako so ga poslali iz Coronea. Rešila ga je velika demonstracija tržaških sto- lisov.

Da, med tržaško policijo ni fašistov, tržaška policija se je sploh vzgledno ob- našala v zadnjih »težkih dnevih«. Tako trdita g. Smuts in g. Robertson.

Ivan Potrč

IZ SOVJETSKE ZVEZE

Sovjetski bombaž

S tribune predvolivnega zborovanja volivcev stalinskega volivnega okraja v Moskvi se je razlegel po vsem svetu go- vor tovariša Stalina. V njem so z izred- no silo in prepričevalnostjo prikazani grandiozni uspehi v razvoju narodnega gospodarstva naše dežele v stalinskih petletkah in postavljen nove naloge na- daljnje rasti in krepitve ekonomike na- še dežele.

Nas, delavce sovjetske bombažne in- dustrije, so posebno prešinile besede to- variša Stalina o vloži, ki jo je imel bom- baž v krepitvi ekonomike in vojaške moči naše dežele in ki jo bo imel v bodoče v nadaljnji krepitvi narodnega gospodarstva. Razvoj pridelovanja bom- baža je tesno povezan z izredno veliko pozornostjo in zanimanjem za to kul- turo, ki ga vlada Komunistična partija in sovjetska kladeta.

Kultura bombaževca ima v naši de- želi veliko zgodovino. Toda široki in- dustrijski posevki bombaža, ki naj bi da- jali tekstilni industriji surovine, so se začeli razvijati šele proti koncu prejšnje- ga stoletja.

Leta 1913, na pragu prve svetovne vojne, so zavzemali posevki bombaževca v glavnem v pokrajini Srednje Azije okrog 700.000 ha, skupni pridelek bom- baža pa je dosegal 740.000 ton letno. Celo v letih največjega razcveta te panoge po- ljedelstva ni bil pridelek bombaža večji od polovice količine, potrebne domači tekstilni industriji. Bombaž je bilo treba uvažati iz inozemstva. Vojna v letih 1914—1918 je povzročila veliko škodo tej panogi poljedelstva, ker so se z bom- baževcem zasejala polja znatno skrešla in ker je bil pridelek temu primerno manjši. Leta 1921 je bilo z bombaževcem zasejanih okrog 100.000 ha, skupni pri- delek bombaža pa se je znižal na 202.000 ton.

Pridelovanje bombaža se je začelo obnavljati z dekretom Sovjetske ljudskih komisarijev, ki ga je podpisal Vladimir

Ilič Lenin proti koncu leta 1920. Pri- delovalci bombaža so dobili ugodnosti v pogledu izkoriščanja zemlje ter preskrbe s poljedelskim inventarjem in industri- skimi izdelki. Ne glede na izredno tež- ke čase, ki jih je preživljala takrat na- ša dežela, je dala država znatna denar- na sredstva za umetno namakanje, za obnovo starih in organizacijo novih po- kusnih polj in selekcijskih postaj. Po- sledica teh ukrepov je bila, da je bila dosežena v nekaj letih v pridelovanju bombaža predvojna raven.

Leta 1929 je postavil CK VKP(b) pred pokrajine, kjer se prideluje bombaž, no- vo nalogo. Treba je bilo v celoti preskr- beti s surovinami domačo industrijo in napolniti z bombažem skladišča, da bi ga bilo na vsak primer dovolj v rezervi.

Pokrajine, kjer se prideluje bombaž, so dobile v nekaj letih mnogo traktor-jev in poljedelskih strojev ter velike količine umetnih gnojil, ki jih pred re- volucijo sploh niso dobivale. Kmetje teh pokrajin so v množicah stopili na pot kolektivizacije. Leta 1941 je bilo v teh pokrajinah že okrog 500 traktorskih po- staj, v katerih je bilo nad 37.000 trak- torjev in mnogo poljedelskih strojev. Umetnih gnojil so dobile te pokrajine leta 1940 blizu 8000 ton.

Rast pridelovanja bombaža je nera- združno povezana z razvojem umetnega namakanja. Pred revolucijo je potrošila Rusija za umetno namakanje polj, kjer se prideluje bombaž, komaj 100 milio- nov rubljev letno, pod sovjetsko oblastjo je šlo v ta namen nad 6 milijard rub- ljev. Posebno široko se je razmahnilo umetno namakanje med stalinskimi pe- letkami. Leta 1939 je bil dograjen veliki Ferganski kanal Stalinovega imena, dolg 270 km. Dograjen je bil tudi največji na- makalni sistem v Vahšski dolini Tadži- kistana. Stroški so znašali nad 120 mi- lionov rubljev. Poleg tega je dobila na- ša dežela še več velikih kanalov in hi- drotehničnih naprav.

Sadovi teh naporov Partije in vlade so se jasno pokazali v letu 1940, ko je pridelala naša dežela 2.700.000 ton bom- baža, tri in pol krat več kakor l. 1913. Mnogi kolhozi in tudi okraji so imeli izredno velik pridelek. V letu 1939 je pridelalo v Uzbekistanu nad 350 kolho- zav 30 ali še več metrskih stotov bom- baža na hektar, 2156 kolhozov pa 20 do 25 stotov. Kolhozniki iz baskenskega okraja Uzeške SSR so pridelali pred vojno po 30 do 35 stotov bombaža na hektar in sicer na poljih, obsegajočih nad 12.000 ha.

Poleg tega je bila znatno zboljšana tudi kakovost bombaža. Leta 1934 je Sov- jet ljudskih komisarijev s posebnim odlo- kom odredil, naj se posveti vsa pozno- st zboljšanju semen. Postavljena je bila naloga: izdatno dvigniti pridelava- nje listnih vrst bombaževca, ki dajejo bombaž dolgih vlaken. Naše znanstveno raziskovalne ustanove, v prvi vrsti z Le- ninovim redom odlikovani Vsevezni in- stitut za bombaž, naši sovjetski selekci- onarji in močni kolektiv delavcev bombaž- ne stroke so uspešno izpolnili to nalogo. Pred vojno je odpadlo na bombaževce, ki daje bombaž dolgih vlaken, 70% vseh posevkov in tako smo dobili mnogo vrst bombaževca, da smo lahko krili potre- be tekstilne industrije.

Ne glede na težke vojnega časa (ob- čutno skrajšanje materialne baze, skoraj popolna prekinitev dobav umetnih gnoj- il) so mnogi kolhozi in celo okraji ob- držali rodovitnost bombaževca na visoki stopnji. Leta 1944 je okrog 2000 kolho- zav Uzbekistana prekoračilo narčne od- daje bombaža državi in mnogi so obdr- žali predvojno stopnjo pridelka ali pa so jo celo prekoračili. Kolhoz Kaganoviče- vega imena jangi-julskega okraja Uze- ške SSR je oddal leta 1944 z vsakega iz- med 300 ha posevka državi po 30 me- trskih stotov bombaža. Vsi kolhozi tega okraja so pa dali srednji pridelek nad 12 metrskih stotov na ha.

Med vojno ni prenehala selekcijsko- semenogojno delo, nadaljevala se je bor- ba za nadaljnje zboljšanje kakovosti bom- baževca. Naši selekcionarji, med kateri- mi zavzemajo prvo mesto tovariš Kanaš,

odlikovan s stalinsko nagrado, dalje se- lekcionarji Antonov, Straumal, Maksi- menko, Runševič in mnogi drugi, so vzgojili v zadnjih petih letih nove vrste bombaževca, ki so bile za svoje tehnolo- ške kakovosti visoko ocenjene. Gofiti so začeli nove vrste bombaževca z vlak- nom naravne barve in te vrste so že prišle v industrijsko proizvodnjo.

Naši konstruktorji so med vojno iz- popolnjevali stare in konstruirali nove stroje in orodje za obdelovanje polj, kjer se prideluje bombaž. Posebna pozornost je bila posvečena mehanizaciji obranja bombaža. Napori sovjetskih patriotov na tem področju niso bili zaman. Pred voj- no zbrane rezerve in med vojno na kol- hoznih in sovjetskih poljih pridelani bombaž je omogočil preskrbo herojske Rdeče armade in vse dežele s potrebnimi surovinami.

V svojem govoru je tovariš Stalin po- stavil nove velike naloge v pogledu na- daljnjega razvoja narodnega gospodarstva v naši deželi. V izpolnitvi teh nalog, zlasti pa v dvigu proizvodnje življenj- skih potrebščin, bodo morali opraviti veliko delo kolhozi, ki pridelujejo bom- baž. V najkrajšem času je treba povečati proizvodnjo tkanin, da bo mogoče krili potrebe prebivalstva, razširiti pa bo tre- ba tudi proizvodnjo tekstilnih izdelkov za druga področja narodnega gospodar- stva. V ta namen pa je treba pridelati več bombaža. Načrt, ki ga je določila vlada, predvideva razširjenje z bomba- ževcem zasejanih polj v Uzbekistanu v leto 1953 skoraj za 200.000 ha. Pridelek bombaža v kolhozi in sovjetskih Uze- biskistana se mora povečati v tem času na 25 metrskih stotov na hektar, oddaja bombaža državi pa na 2.400.000 ton. Z drugimi besedami, Uzbekistan bo moral dati leta 1953 deželi skoraj toliko bom- baža, kolikor ga je pridelovala pred voj- no vsa Sovjetska zveza.

Povečanje pridelka bombaža je tesno povezano z izdatnejšim preskrbovanjem bombaž pridelujočih pokrajin z umetni- mi gnojili in kemikalijami za borbo proti boleznim in škodljivcem bomba- ževca. Naši selekcionarji, med kateri- mi zavzemajo prvo mesto tovariš Kanaš,

fosfornih in azotnih gnojil, zlasti v po- krajinah Srednje Azije, tem bolj, ker imamo tam na razpolago v ta namen potrebne surovinske baze.

Za bombaž pridelujoče pokrajine je velikega pomena tehnična oprema. Po- treben nam je močnejši in obenem uni- verzalni traktor. Cela vrsta poljedelskih strojev, ki jih imajo zdaj traktorske po- staje, posebno traktorski plugi, ne odgo- varja sodobnim agrotehničnim zahtevam obdelovanja polja. Treba jih je zboljšati.

Za pridelovanje bombaža so potrebni posebni poljedelski stroji, zlasti stroji za obriranje bombaža. Naši konstruktorji, v prvi vrsti kolektiv delavcev mehaniza- cijske postaje v Vseveznem inštitutu za bombaž, so že pripravili vrsto novih ti- pov poljedelskih strojev, ki jih bodo za- čele tovarne knalu izdelovati v serijah. Zdal ustanovljeno ministrstvo za pro- izvodnjo poljedelskih strojev lahko po- maga in mora pomagati, da bo naša in- dustrija čim prej izdelovala take stroje. Na- predek v pridelovanju bombaža je tesno povezan z nadaljnjim razvojem umetne- ga namakanja. Na prvem mestu je tu mehanizacija gradbenih in očistevalnih del, kar zahteva povečanje proizvodnje v ta namen potrebnih strojev. Industrija gradbenega materiala in lesna industri- ja bosta morali v kratkem povečati do- bave cementa, železa, lesa in drugega materiala pokrajinam, kjer se prideluje bombaž.

Kolhozniki in sovjetski delavci v pokrajini, kjer se prideluje bombaž, so prepričani, da jim bo industrija vse- stransko pomagala, da se bo dvignilo pridelovanje bombaža v Sovjetski zvezi tako, kakor v nobeni drugi državi na svetu. Mi lahko zagotovimo in moramo zagotoviti ne samo polno kritje domačih potreb z bombažem visoke kakovosti, temveč moramo dobiti tudi potrebne rezerve za nadaljnjo krepitve gospodar- ske moči naše dežele. Nobenega dvoma ni, da bodo sovjetski pridelovalci bom- baža častno izpolnili stalinske naloge.

V. Kosov, namestnik ministra za tehnične kulture ZSSR.

(L'Investija)

Uspešen zaključek sovjetsko-iranskih pogajanj pomeni zmago politike dobrih odnosov med sosedi

»Izvestija« o tako imenovanem iranskem problemu v Varnostnem svetu

Moskva, 9. apr. (Tass.) V uvodniku z naslovom »Zaključek sovjetsko-iranskih pogajanj« pišejo »Izvestija«:

Znano je, da so iranski vladni krogi dolgo časa radevali zadovoljevali interese tretjih inozemskih sil s podeljevanjem petrolejskih koncesij, obenem pa trdovratno prezirali interese Sovjetske zveze. Kot je pokazala zgodovina zadnjih desetletij, niso iranski reaktorji s tako politiko nikakor zastopali narodnih interesov Irana, temveč interese dotičnih inozemskih petrolejskih monopolov, ki so njih agenti dejansko bili.

Ne da bi posebej omenjali obširnih pravic, ki so bile podeljene koncesionarjem petrolejskih polj v južnem Iranu, ki so včasih izgledale kot država v državi, so iranski vladni krogi proti interesom Irana odkrito kršili sovjetsko-iransko pogodbo z dne 26. februarja 1921. Znano je, da se je Sovjetska zveza s to pogodbo odrekla svojim pravicam do petroleja, rudnikov, cest in drugih koncesij, pravice ter privilegijev, katere je prej uživala Rusija v severnem Iranu.

S pogodbo iz leta 1921 se je iranska vlada obvezala, da teh koncesij ne bo izročila v kontrolo, na razpolago ali uporabo nobeni tretji državi ali njenim državljanom (čl. 13. pogodbe). Popolnoma jasno je, da je ta določba izhajala iz želje Sovjetske zveze, zagotoviti varnost važnih industrijskih predelov ob sovjetski meji, posebno Baku.

Vendar pa so že v novembru 1921 iranski vladni krogi predložili medžbiu osnutek o podelitvi petrolejskih koncesij ameriški družbi »Standard Oil« v prav tistih predelih, ki jih omenja čl. 13. pogodbe iz leta 1921. Ogrožen protest Sovjetske zveze je prisilil iransko vlado, da je 1922 anulirala kontrakt, sklenjen s to družbo.

Podoben kršitev je zagrešila iranska vlada v letu 1923 (pogodba z ameriško družbo »Sinclair«). Akoravno je bila zaradi pritiska Sovjetske zveze tudi ta pogodba razveljavljena, so iranski vladni krogi za tem naredili še dva nadaljnja poskusa za kršenje pogodbe: 1937, ko so odstopili petrolejske koncesije v severnem Iranu ameriški družbi »Delaware«, in 1939, ko je bil dosežen sporazum o koncesiji z nizozemsko družbo »Algemene Exploratie Macapac«.

Zato moremo sedanjí sporazum med Sovjetsko zvezo in Iranom smatrati za nov mejnik v odnosih med obema državama — za mejnik, ki je naredil konec neprijateljski politiki iranskih vladnih krogov do Sovjetske zveze. Uradno poročilo o sovjetsko-iranskih pogajanjih omenja glede Azerbejdžana, ki je iranska notranja zadeva, da bosta iranska vlada in Azerbejdžanska ljudstvo našla miren način za izvedbo reform skladno z obstoječim zakonom in v duhu naklonjenosti do Azerbejdžanskega ljudstva.

Uspešen zaključek sovjetsko-iranskih pogajanj pomeni zmago politike dobrih sosedskih, prijateljskih odnosov in ureditve spornega problema z medsebojnim sporazumom in potrebni upoštevanjem obojestranskih interesov. Ni bila krivda Sovjetske zveze, da so iranski vladni krogi dolgo časa počenjali vse, kar je bilo v njihovi moči, da zaostrijo odnose Irana z njegovim severnim sosedom, kar je moglo le škodovati narodnim interesom Irana samega.

Drug primer za protijudsko politiko reaktorje iranske klike je bila njihova pripravljenost, dati iransko ozemlje na razpolago hitlerjevskim napadalcem, kot bazo za napad na Sovjetsko zvezo, t. j. Prednji Kavkaz in Centralno Azijo. Samo prihod Rdeče armade na iransko ozemlje v avgustu 1941 je preprečil, da niso iranski reaktorji izročili iranskega ljudstva v suženjstvo nemškemu fašizmu in naredili iz njega neprostovoljnega sokrivca v zločinskih načrtih sovražnikov demokratičnih držav.

Vsekakor je znano, da so iranski vladni krogi v letih, ko se je Sovjetska zveza borila za svoj obstoj, sanjali o tem, da bi se polastili nekaterih sovjetskih področij, vstevši Baku, Erevan in druga sovjetska industrijska središča in velika mesta. Potem ko so ti upi propadli, so iranski reaktorji storiili vse, da bi izvažali trenja med interesi Sovjetske zveze in interesi ostalih inozemskih sil — kot je bil to primer v vprašanju petrolejskih koncesij — ter zainteresirali tretje inozemske države za ureditev sovjetsko-iranskih internih problemov. Poskus, predložiti »iransko vprašanje« v razpravo na londonskem zasedanju Varnostnega sveta, je izviral predvsem iz želje iranskih reaktorjev, da bi preprečili pozitivno rešitev problema sovjetsko-iranskih odnosov in umetno eskalirali odnose med Sovjetsko zvezo in ostalimi velesilami.

Znano je, da je na londonskem zasedanju Varnostnega sveta ta poskus izpodbjel, ker je sovjetska delegacija dokazala, da je neosnovano razpravljati v Varnostnem svetu o vprašanju, ki more biti samo predmet direktnih pogajanj med Sovjetsko zvezo in Iranom. Po londonskem zasedanju poskusi, umetno napihati tako imenovani »iranski problem«, nikakor niso pomenili, ampak so se celo pomnožili. Gotovi mednarodni krogi so skušali izrabiti prisotnost sovjetskih čet v severnem Iranu, čeprav je vsakdo dobro vedel, da so bile sovjetske čete poslone v Iran na podlagi sovjetsko-iranske pogodbe iz leta 1921, ki predvideva v enem svojih členov navzočnost čet v primeru, če bi bila varnost Sovjetske zveze ogrožena. Ker je mesto iranskega ministrskega predsednika zavzemal Hakim — eden izmed avtorjev grabeljivih načrtov iz leta 1919 — so se v Sovjetski zvezi seveda pojavili dvomi o iskrenih namelih iranskih vladnih krogov.

Politika nove iranske vlade na čelu z Ghavam es Sultanehom je uverila sovjetsko vlado o želji iranske vlade, da naredi konec sovražnemu razpoloženju do Sovjetske zveze in da je pripravljena izboljšati dobre sosedne in prijateljske odnose z ZSSR. S tem je bil omogočen sporazum o umiku sovjetskih čet iz Irana. Samo težnje iranskih reaktorjev in nekaterih krogov v tretjih državah, ki so jim prišepetavali, naj ne dovolijo normalizacije sovjetsko-iranskih odnosov, so ustvarile »iransko vprašanje«, katerega bi bilo treba postaviti pred zasedanje Varnostnega sveta, ki se je pričelo 25. marca. Preko svojega predstavnika v Varnostnem svetu, Gromika, je Sovjetska zveza poudarila, da je postavljanje iranskega vprašanja pred Varnostni svet krivično in nezakonito; zahtevala je, naj se to vprašanje odstavi z dnevnega reda. Varnostni svet se ni skladal s sovjetskim predlogom in na ta način prekršil ustanovno listino ZN.

Znano je, da postavlja čl. 34. Ustanovne listine Varnostnemu svetu nalogo, razpravljati o sporih, ki bi mogli ogroziti ohranitev mednarodnega mira in varnosti. Po duhu in črkah Ustanovne listine

Ustanovitev skupne sovjetsko-iranske petrolejske družbe

za izkoriščanje petrolejskih vrelcev - Pogodba velja 50 let

Moskva, 9. apr. Tass poroča: Predsednik iranske vlade Ghavam es Sultaneh je poslal veleposlaniku Sovjetske zveze Sadčikovu tole pismo:

»Gospod veleposlanik! V zvezi z ustenimi pogajanj, ki smo jih vodili, mi je čast obvestiti Vas, da je vlada Njegovega kraljevskega veličanstva šaha Irana pristala na to, da iranska in sovjetska vlada ustanovita skupno sovjetsko-iransko družbo za raziskovanje in izkoriščanje petrolejskih vrelcev v severnem Iranu na temelju sledečih pogojev:

1. V teku prvih 25 let delovanja družbe bo pripadalo Iranu 49 % delnic, Sovjetski zvezi pa 51 %. V teku nadaljnjih 25 let bo pripadalo Iranu 50 % delnic, Sovjetski zvezi pa tudi 50 %.
2. Dobiček, ki ga bo dosegla družba, bo razdeljen v sorazmerju z višino delnic vsake stranke.
3. Meje prvih ozemelj, namenjenih za raziskavanje, bodo one, ki so določene na zemljevidu, ki ste mi ga izročili ob priliki naših razgovorov 24. marca t. l., z izjemo tistega dela ozemlja zapadnega Azerbejdžana, ki leži zapadno od črte, ki gre nato proti jugu vzdolž vzhodne obale jezera Rizeh do mesta Mijanduas — kot je bilo naknadno naznačeno na omenjenem zemljevidu 4. aprila 1946. leta. Iranska vlada bo prevzela odgovornost, da ne bo dala koncesij inozemskim ali iranskim družbam s sodelovanjem tujega kapitala na ozemlju, ki leži zapadno od omenjene črte.
4. Investicijo z iranske strani bodo predstavljala petrolejska področja, navedena v tretjem členu, ki bodo po izvršenih tehničnih delih razpolagala s proizvodno petrolejskih vrelcev. Investicijo s sovjetske strani bodo predstavljali raznovrstni izdatki, tehnične naprave in nagrade strokovnjakom ter delavcem, ki bodo potrebni za proizvodnjo petroleja.
5. Rok delovanja družbe je predviden na 50 let.
6. Po poteku roka za delovanje te družbe bo imela iranska vlada pravico,

ne sme Varnostni svet pretresati sovjetsko-iranskih odnosov, ki niti najmanj ne pomenijo nevarnosti, kot jo omenja čl. 34. Ustanovne listine.

Prav tako neosnovan s stališča Ustanovne listine je bil sklep Varnostnega sveta, da bi se po šestem maju nadalje razpravljalo o iranskem vprašanju. Kakor je bilo pričakovati, je objava uradnega poročila o sovjetsko-iranskih pogajanjih povzročila globoko zadovoljstvo v naprednih iranskih krogih in v iranskem tisku.

List »Daria« piše: »Sedaj lahko rečemo, da so bile odstranjene vse ovire in da se staremu prijateljstvu med dvema narodoma odpira upanja polna in vesela bodočnost.« Ostali iranski listi, posebno »Rahbar«, poudarjajo, da je uradno poročilo težak udarec za vojne hujskače in reakcionarne elemente, ker jim je izšlo iz rok najvažnejše orožje proti ZSSR.

Uspešni zaključek sovjetsko-iranskih pogajanj je ponovno pokazal voljo Sovjetske zveze po vzpostavitvi prijateljskih stikov s svojimi sosedi na trdni osnovi, ki mora prispevati k utrditvi mednarodnega mira in varnosti.

da odkupi od Sovjetske zveze njene delnice, ali da nadaljuje z delom družbe.

Varnostno službo na področjih, na katerih se bodo izvajala raziskovalna dela, kakor tudi glede petrolejskih vrelcev in vsega delovanja družbe, bodo opravljali iranski varnostni organi.

Pogodba o organizaciji omenjene sovjetsko-iranske petrolejske družbe bo sklenjena naknadno na temelju vsebine tega pisma ter predložena v ratifikacijo, čim bo novoizvoljeni iranski parlament prišel s svojim zakonodajnim delom, vendar pa v nobenem primeru ne kasneje kot v sedmih mesecih, računajoč od dne 24. marca t. l.

Prosim Vas, gospod veleposlanik, da sprejmete izraze globokega spoštovanja do Vas. Predsednik iranske vlade Ghavam es Sultaneh.

Istega dne je veleposlanik Sadčikov odgovoril Ghavam es Sultanehu s pismom, v katerem je potrdil sprejem njegovega pisma od 4. aprila 1946. leta, in izjavil, da sovjetska vlada z ozirom na jamstva, ki jih ji nudi predsednik vlade v imenu iranske kraljevske vlade, izraža svoje soglasje s predlogom za ustanovitev skupne sovjetsko-iranske družbe za raziskovanje in izkoriščanje petrolejskih vrelcev v severnem Iranu na temelju osnovnih pogojev, navedenih v pismu iranskega predsednika vlade od 4. aprila.

Vsako razpravljanje o iranskem vprašanju v organizaciji ZN je nepotrebno

je izjavil Sultaneh

Teheran, 9. apr. Tass prenaša vest agencije »United Press« iz Teherana, v kateri je rečeno:

Predsednik iranske vlade Ghavam es Sultaneh je po sovjetsko-iranskem sporazumu in evakuaciji ruskih čet iz Irana nepotrebno nadalje razpravljati o iranskem vprašanju v okviru organizacije Združenih narodov dne 6. maja.

ALBANSKO-BRITANSKI ODNOSI

Albanija zanika vesti londonskega radia

Tirana, 8. aprila. (Tanjug.) ATS poroča: Radio London je 4. aprila pri večerni oddaji med drugim poročal tudi naslednje: Po uradnih britanskih poročilih so odnosi med Britanijo in Albanijo postali napeti. Britanska vlada je dala nalog svojim poslanikom, da ne potujejo v Tirano, ker je britanska vojna misija bila ovirana v svojem delovanju in napadena od strani albanskega tiska. Poleg tega so albanske oblasti zahtevale, da se umakne britanska misija za iskanje grobov britanskih oficirjev in vojakov, ki so padli med vojno.

Prejeli smo obvestilo uradnih krogov, da trditve londonskega radia ne odgovarjajo resnici. Britanska vojna misija, ki jo je poslala vrhovna komanda, da bi pomagala našemu narodu v osvobodilni borbi z preskrbo orožja in municije, je ves čas svojega bivanja v Albaniji bila povsod prisrčno sprejeta in je uživala vse olajšave, ki jih je zahtevala. Ni res, da bi članom te misije delali kakšne težave, ampak nasprotno, mogli so se svobodno gibati.

Albanske oblasti si ne morejo misliti, da bi britanska vlada tako slabo tolmačila dobro voljo, ki jo je pokazala Albanija. Če pa je britanska vlada slabo razumela dobro voljo albanskih oblasti, hočejo še enkrat skupno z britanskimi oblastmi proučiti to vprašanje, ker smatrajo za svojo dolžnost, da se najdejo ostanke britanskih vojakov in da se vrnejo njihovim sorodnikom. Albanska vlada je vedno želela, da se med britanskim in albanskim narodom poglablja prišrčni odnosi, ki so nastali za časa skupne borbe.

Britanski poslanik v Albaniji bo užival vse pravice in imuniteto, kakor vsi ostali diplomati v Albaniji. Obžalujemo, da je britanska vlada odgodila prihod

britanskega poslanika v Tirano zaradi neresničnih poročil glede grobov padlih britanskih vojakov.

Obvestilo britanskega zunanjega ministrstva o odnosih z Albanijo

London, 9. aprila Reuter poroča: Britansko ministrstvo za zunanje zadeve je izdalo obvestilo, da Britanija danes ne

Ameriški radijski komentatorji soglasno odrekajo pravilnost in veljavnost grških volitev

New York, 9. apr. Tass poroča: Ameriški radijski komentatorji so soglasno obsodili volitve v Grčiji. Tako je radijski komentator Swing izjavil, da veliko število volivcev ni glasovalo. Okoli 15.000 političnih jetnikov je še vedno v zaporih, a policijski ukazi predvidevajo aretacijo še okoli 70.000 do 80.000 oseb. Razen tega je teroristična kampanja besnela po vsej Grčiji. Na ta način — pravi Swing — se nahaja Grčija očividno pred novimi nemiri namesto miru, ki bi moral slediti po volitvah.

Konservativni radijski komentator Thomas pravi, da je majhno število glasov omogočilo prazno zmago monarhistov.

Radijski komentator Walton izjavlja, da nevtalni opazovalci postavljajo vprašanje o veljavnosti grških volitev.

Med prvimi komentarji v tisku piše list »Chicago Sun«: Noben razumen človek ne bo trdil, da rezultati volitev vsaj zdaleka izražajo politično težnjo Grčije. Rezultati volitev so sramotni.

Sestanek sveta zunanjih ministrov

Washington, 9. aprila. S posredovanjem ameriških veleposlaništev v Londonu, Parizu in Moskvi je bila predložena Bevinu, Bidaultu in Molotovu nota ameriškega zunanjega ministra Byrnesa, ki predlaga, naj se 25. aprila sestane v Parizu konferenca sveta zunanjih ministrov. Besedilo note se glasi:

»Želel bi, da bi se 25. aprila sestali v Parizu Svet zunanjih ministrov, ki bi mu poleg tega prisostvovali zunanji ministri držav, ki so — kot je bilo določeno v Moskvi — zainteresirane na pripravljanju mirovnih pogodb, za mirovno

konferenco, ki mora biti v Parizu najkasneje 1. maja.

Upam, da se strinjate z menoj, da je tak sestanek bistveno važen, da bomo lahko nadaljevali sklepe o mirovnih pogodbah in o mirovni konferenci, ki smo jih sprejeli v Moskvi. Upam, da bo vsakdo izmed nas lahko podal navodila našim namestnikom, da bodo delali s čim večjo naglico za mirovne pogodbe in prepuščili najvažnejša vprašanja, o katerih se ne bi mogli sporazumeti, v rešitev zunanjim ministrom, ki bi se sestali v Parizu 25. aprila.«

VOLITVE NA JAPONSKEM

Naraščanje reakcionarnih sil na Japonskem

ustvarja možnost, da si te zagotovijo trdne položaje v novem parlamentu

Tokio, 9. apr. Tass poroča: Pred dvema dnevoma je bila prva seja medzaveznškega sveta za Japonsko, ki se je vršila na temelju sklepov moskovske konference ministrov za zunanje zadeve. Sejo je otvoril z uvodnim govorom MacArthur. Seji je predsedoval predstavnik Združenih držav Amerike generalni major Mac Wort.

Na prvi seji zaveznškega sveta za Japonsko je predstavnik ZSSR Derevjank izjavil, da bi staval pred prehodom na dnevni red predlog glede vprašanja, ki ga ni mogoče odložiti. Splošni položaj na Japonskem v zvezi z volivno kampanjo in vse večjim naraščanjem reakcionarnih sil, ki imajo nedvomno več prednosti in bolj trdne položaje kakor progresivne sile, daje slutiti, da si lahko priborijo reakcionarne stranke, kljub načelom poudarjene deklaracije in proti interesom japonskega naroda, veliko večino in trdne položaje v novem parlamentu.

V zvezi z zgoraj navedenim bi bilo želeli, da bi izdal vrhovni komandant zaveznikov držav pred volitvami poseben javni opomin, da bodo bližnje volitve v parlament preizkušnja sposobnosti Japoncev, da si postavijo odgovorno in demokratično vlado v popolnem soglasju z željami ljudstva in da si pridržijo vrhovni komandant pravico kontrole nad poslanci, izvoljenimi v parlament, in da bodo, če večina ne bo izvoljena po teh načelih, izvedene nove volitve.

Člani sveta so smatrali za potrebno,

da izročijo izjavo Derevjanka Mac Arthurju v proučitev.

Japonska in ameriška vojaška policija proti demonstrantom

Tokio, 9. apr. (Tanjug.) Reuter poroča, da je bil v parku Hiša, enem največjih parkov Tokia, velik miting. Po mitingu so izbruhnile demonstracije.

Nad 6000 demonstrantov je prišlo pred poslopje predsedstva vlade, kjer so demonstrirali in vzklikali: »Zahtevamo ostavko Sideharel« Japonska in ameriška vojaška policija sta na oklopnih avtomobilih in džipih s strojnimi intervencijami in prepadili demonstrante.

Dragocenosti skrite na dnu Tokijskega zaliva

New York, 9. apr. (Tanjug.) Tokijski dopisnik agencije »Associated Press« poroča, da so našle ameriške vojaške oblasti na dnu tokijskega zaliva dragocene kovine v vrednosti 2 milijard dolarjev. Predstavnik vojaških oblasti Nilson je izjavil, da so do odkritja pripomogle izvedbe, ki jih je dal neki japonski delavec, ki je pomagal oficirjem japonske armade pri metanju zlata, srebra in platine na dno tokijskega zaliva v juliju 1945. leta.

Delavec je še izjavil, da je slišal ob priliki, ko so skrivali japonski oficirji te dragocenosti na dnu zaliva, da bodo uporabili te vrednosti za izgradnjo velike Japonske, ko se bo vse umirilo

Predsednik Truman o problemih ameriške politike

Chicago, 9. aprila. USIS poroča: Ob priliki proslave Dneva vojske je imel predsednik Truman v Chicagu govor. Prvi cilj naše zunanje politike je, da v največji mogoči meri pomagamo Združenim narodom.

Prepričan sem, da je Varnostni svet organizacije Združenih narodov, ki sedaj zaseda v New Yorku, popolnoma v stanju, da doseže sporazume med narodi sveta, pa naj bi si bile njihove tradicije in filozofije še tako različne. Da bi se ti sporazumi dosegli, je predvsem potrebno, da člani Združenih narodov spoštujejo načela pravice in da spoštujejo upravičene težnje ostalih članov.

O politiki Združenih držav Amerike na Daljnem vzhodu je predsednik Truman dejal: »Na Daljnem vzhodu mora naš mirovni program stremeti po tem, da se odstranijo pogoji, ki bi omogočili Japonski, da še kdaj napade sosedo.«

Glede Koreje je izjavil: »V Koreji sedaj delujemo skupno z našimi sovjetskimi zavezniki in korejskimi voditelji, da bi ustvarili začasno demo-

kratično vlado. Naš namen je, da pospešimo prihod dneva, ko bo Koreja zavzela svoje mesto v svetu kot svobodna demokratična država.«

Predsednik Truman je nato prešel na vprašanje Bliznjega in Srednjega Vzhoda ter rekel, da to predstavlja resen problem. »Na tem področju se nahajajo velika naravna bogastva. To področje leži na mestu, ki je najugodnejše za letalski, suhozemski in pomorski promet. Zaradi tega je to področje velikega gospodarskega in strateškega pomena.«

Ob koncu svojega govora se je predsednik Truman dotaknil gospodarskega položaja v Evropi in rekel, da bodo Združene države Amerike nudile vso svojo pomoč, ker vedo, da niti one same ne morejo uživati blagostanja v svetu, v katerem bi vladalo gospodarsko mrtvilo. V zvezi s tem je predsednik Truman izjavil: »Pomagali bomo, ker smatramo, da nam človečanska dolžnost nalaga nalogo, da priskočimo na pomoč svojim prijateljem in zaveznikom.«

Razen življenjskih potrebščin so Evropi potrebni tudi stroji, surovine in prevozna sredstva, da bi obnovila svoj promet, svoje rudnike in svoje tovarne. Ze do sedaj smo preskrbovali Evropo s temi proizvodi in to bomo delali tudi v naprej.

Mogoče je največja naloga, ki je izšla iz te vojne, nadzorstvo nad atomsko energijo, da to silno novo orožje ne bi služilo za uničevanje, ampak v dobro vsega človeštva. Naša država se je pridružila vsem ostalim državam v naporu, da formuliramo mednarodni postopek, po katerem se bo ta cilj dosegel.

V bodočnost ne gledam s pesimizmom. Prepričan sem, da ni mednarodnih vprašanj, ki jih ne bi bilo mogoče rešiti, ako bo dovolj dobre volje in moči, da se ta vprašanja rešijo v okviru organizacije Združenih narodov, ki smo jo vsi skupno ustvarili.

Poljska priznala špansko republikansko vlado

Variava, 9. apr. (Tanjug.) PAP poroča: Poljski ministrski svet je sprejel dne 4. t. m. na svoji seji sklep, da vzpostavi diplomatske odnose s špansko republikansko vlado Giralu.

Zaključno zasedanje Društva narodov

Beograd, 9. apr. (Tanjug.) Zeneva: Dr. Karl Hambro, delegat Norveške, je bil soglasno ponovno izvoljen za predsednika skupščine Društva narodov.

Skupščina se sestaja poslednjikrat, preden bo izročila svojo organizacijo skupno s poslopji in imovino, ki znaša 2.750.000 funtov sterlingov organizaciji Združenih narodov.

Sovjetsko žito za Francijo

Marseille, 9. apr. (Tanjug.) Agencija »France Presse« poroča: V Marseillu je bila svečano izvršena izročitev sovjetskega žita v znaku francosko-sovjetskega prijateljstva.

Kitajska vlada se vrača v Nanking

Cunking, 9. apr. Tass poroča: Kitajska vlada se pripravlja, da se preseli v Nanking. Mnogi državni uradniki so že zapustili Cunking.

Dopisi »Ljudski pravici«

Požrtvovalni dajalci krvi

Izoprani, ranjeni in bolni borec po bolnicah so potrebni najskrbnejše nege. Pa samo nega ne zadostuje, ker so izgubili mnogo krvi, jim je zanj potrebno nadomestilo. Požrtvovalni tovariši in tovarišice, ki so se zavedali, kakšno hvala dolgujejo tem borec, so radevolje darovali kri zanj. Mnogo transfuzij krvi se je že izvršilo od osvoboditve do danes, z vsako teh transfuzij je krvodajalec rešil življenje borec. Tovariš Emil Novak je do danes daroval že 3500 g krvi. So pa tovariši, ki so celo že prekoristili 3500 ali 4000 g oddane krvi.

Tako požrtvovalni krvodajalci rešujejo dragocena življenja in vračajo domovini zdrave ljudi.

N. E.

VIC

»Primorski večer« v Logu

31. marca t. l. je priredil kulturno-prosvetni krožek v salonu gostinje Fabjan lepo uspešno »Primorski večer«. Prireditelj je vodil in pripravil tov. Križan. Po uvodnih besedah so sledile recitacije in deklamacije pionirjev in mladincev. Gregorčičev »Soci« je deklamiral tov. B. Zbor AFZ je zapel dve pesmi, eno partizansko in eno narodno. Žel je zaslužen aplavz. Sledila je trojezanka »Trpljenje primorske družine«, ki sta jo spisal tov. Podgornikova in tov. Skubic, ki je stvar tudi režiral. Trojezanka je preprosto spisana igra, igralci pa so vsi začetniki-dilettanti. Igra je žela lep uspeh. Prvič so se odvrnili od osladnih, nevzgojnih burk in uprizorili nekaj življenjskega. Kako so to uprizorili ni važno, važno je, da so uprizorili nekaj pozitivnega, nekaj, kar je del nas, del ljudstva. In iz tega gledanja je trud in prizadevanje te male »igrarske družine« hvalovredno in zaslužen podpora. — Čisti hvalodek je namenjen Tiskovnemu skladu za Primorsko.

M. Debelakova-Deržaj.

KRSKO

Tekmovanje za zbliznanje med slovenskimi in hrvaškimi okraji

Okrajni odbor OF Krško si je zadal nalogo, da poleg svojega tekmovalnega programa izvede tudi kampanjo za zbliznanje s sosednjim okrajem, to je z okrajem Samobor Zagreb — zapadni del in Klanec v LR Hrvatski.

Trije člani OF odbora Krško so šli na prijateljski sestanek v Klanec, kjer so jih čakali tovariši iz Zagreba, Klanca in Šmarja. — Na sestanku so sklenili, da bodo v času tekmovalnega priredili 6 mitingov in to polovico na slovenski in polovico na hrvaški strani. Sodelovali bodo pri vseh prireditvah in izvedli vsak polovico točk. — Na mostu in na čisti Klanec — Sušica bodo skupno izvedli obnovo dela. Ministrstva bodo zaprosili za dovoljenje za zamenjavo lesa odn. drv, katere bi kmetje z živino lahko prepeljali na hrvaške semnje in tam kupovali živino.

Kotar Klanec bi dal za naše hribovite kraje več vprežne živine na razpolago, da bi bilo polje na levem in desnem bregu Sotle čimprej zorano. — Sklenili so, da se bodo proti črni borzi skupno borili.

Tovariši iz Klanca, rojstnega kraja maršala Tita, so na sestanku poročali o sprejemu delegacije pri maršalu Titu. Sekretar kotarja Klanec je navdušen pripovedoval, da bo tovariša Tita kmalu zopet videl, ko mu bo izročil dve srni. Ob priliki obiska so mu obljubili, da mu jih iz domačih gozdov prinese žive v njegov vrt v Beograd.

Ko so se vračali člani OF Krško s tega sestanka, so takoj stopili v stik s KLO in OF odbori ter pričeli z izvajanjem sprejetih sklepov.

PTUJ

Mladina izpolnjuje svoje obveznosti

Ptujska mladina je do sedaj pokazala v prvomajskem tekmovalnem prav lepe uspehe. Obvezala se je, da bo napravila 12.000 delovnih ur. Naredila jih je že nad polovico. Odvažala je ruševine, zlagala opeko, obnavljala igrišče za tenis in Mladinski dom v Ljudskem vrtu, zasipavala strelske jarko na Panorami in slično. Mladinke pa so prale perilo našim borec, s katerimi mladina skupno dela na obnovi. — Pri kulturno-prosvetnih prireditvah je prav tako že mnogo pokazala. Od 25 prireditev, ki jih je sklenila izvesti, je gostovala s 14 v Ormožu, Belinjah, Murski Soboti in Varazdinu. Pripravila je štiri različne igre in koncerte. — V gimnaziji so ustanovljeni razni študijski krožki, kjer se slabim dijakom pomaga, zlasti pri računstvu in jezikih. Veliko pomoč nudi v tem oziru mladini tov. prof. Burger. Krožek za stenografijo obiskujejo mnogi dijaki. Vse tekmovalne v tem pogledu pa stremi za tem, da se zniža 42% slabih redov na najmanjšo stopnjo.

Mladina in pionirji iz Dijaškega doma so do sedaj napravili 936 delovnih ur. Sami so izvedli že štiri dobro uspele prireditve v krajih, kjer kulturno-prosvetna delavnost še ni dobro razvita. Svoje obveznosti bodo v kratkem času ne le izpolnili, temveč celo prekoristili.

Od ostale mladine v Ptuj je najbolje organizirana mladina v pletarni. Napravila je že 1700 delovnih ur in priredila skupno z vajeniško mladino akademijo.

Na obnovi porušene Ptuj prinaša velik delež mladina, ki je bila nekoč deležna le zastopavanja od zagriženih ptujskih nemških učiteljev. Danes ta mladina gradi novo mesto, kjer ji je zagotovljena lepa bodočnost.

P. Podbreški

POLŠNIK

Železničarji nam pomagajo pri obnovi

Hribovit zasavski kraj Polšnik je v času okupacije izmed vseh krajev okrožja najbolj trpel. Skoraj 97% prebivalstva je bilo leta 1941. izseljenega, kmetije in polja izropane in opustošene. Pozneje so bili naseljeni Tirolci, katere pa so vedno močnejše partizanske enote v bližnjem terenu Mamoli in Konjšici vse bolj ogrožali. Zato so ti naselenci požgali vasi Prelesje, Dolgo brdo, del Zglatnice in del Mamoli. V Polšniku so bili Švabi močno utrjeni, a ko so jih leta 1944. napadle močne partizanske brigade, so se morali umakniti na Veliko Presko, vas Polšnik pa so popolnoma razdejali. Veliko Presko so prav tako podirli, z materialom pa so si zgradili utrdb. Tudi od tu so jih partizani pregnali.

Kmalu po osvoboditvi se je v Polšniku osnovala obnovitvena zadruga, v katero je pristopilo 80 članov, danes pa jih šteje že 150. Zadruga se močno trudi, da bi bilo obnovljeno čim več. Pri svojem delu pa je naletela na velike težave v dobavi materiala, tudi prometne zveze do Polšnika so slabe, težko je vprašanje prehrane, za katero skrbi Trbovlje. V Trbovljah so bile izvedene tudi akcije za pomoč našemu kraju, s katerimi smo si že precej opomogli.

Zadnje nedeljo so skupine železniških delavcev prihajale po strmi cesti v Polšnik, dva kamiona sta pripeljala nadaljnjo skupino delavcev, ki je prepeljala vse potrebni material.

Ze ob sedmih zjutraj so pričeli z delom. Kovači so v 170 urah podkovali 15 konj in popravili vozove, opremo, razno posodo in orodje. Čevljarji so delali 179 ur in uporabili za popravila 50 kg usnja. Deset delavcev je v kamnolomu nakopal 25 kub. metrov peska. Ostali delavci in delavke so očistili ruševine in opravili nad 500 ur.

Tovarišem železničarjem so pomagali tudi domačini. — Uspehi te delovne nedelje so veliki, zato se marljivim železničarjem za njihovo pomoč najtopleje zahvaljujemo.

F. Jerman.

CELJE

Obnovitveno delo v četrti Sv. Jožef

Prebivalstvo četrti Sv. Jožef je na masovnem sestanku sklenilo, da si svoje ceste in pota, ki so zaradi vojne že v zelo slabem stanju, s prostovoljnim delom samo uredi.

Na poziv krajevne ljudske oblasti je prvi dan, ki je bil določen za izvedbo tega dela, pihotelo mlado in staro na lice mesta ter zagrabilo za krampe in lopate. Izvedba je bil nad vse zadovoljiv. Prvi dan so napravili 214 prostovoljnih delovnih ur, izvozili 162 m³ zemlje v Ljake, ki ga je bomba povzročila na Plečnikovi cesti. Očiščeno je bilo 250 m Plečnikove ceste in 250 m cestnih jarkov, 2 cestna propusta in dva jarka. Izven tega dela je 17 udnarikov napravilo še 66 delovnih ur ter je bilo očiščenih in obrezanih 161 sadnih dreves in 82 trsov na vrtovih narodne imovine.

Prebivalstvo četrti z udarniškim delom vsako soboto in nedeljo nadaljuje ter je trdno odločeno, da v okviru prvomajskega tekmovalnega uredi in očisti vsa okolica četrti.

Dr. M. H.

LEŠIČNA

Prejeli smo pomoč delavcev

V našo opustošeno in požgano Lesično so prišli delavci iz Petrovč in iz tekstilne tovarne v Mariboru.

Delavci iz Petrovč so očistili pogorišča in sadno drevje. Tokrat so bili drugič pri nas in nam s svojim delom mnogo koristili. Mehaniški tekstilne tovarne v Mariboru pa so nam popravili mnogo gospodarskega orodja in razdelili za KLO Lesično in Pilštajn 50 ženskih oblek. Po končanem delu so nam priredili igro, pevski zbor pa je zapel več pesmi. Tajnik združenja sindikatov iz Maribora je v uvodnem govoru poudaril zvezo med delavcem in kmetom. S tem, da poglobljajo delavci zvezo s kmeti s prostovoljnim delom za obnovo njihovih domačih in gospodarskega orodja, jim omogočajo, da bo dobava kmetijskih pridelkov v prihodnjem letu čim večja.

R. Leskovec

KONCERTI

V četrtek dne 11. aprila t. m. ob osmi uri zvečer priredi pevski zbor ZMS četrti Rakovnik v franciskanski dvorani vokalni koncert, obsegajoč 15 točk. Vstopnice se dobijo v predprodaji pri četrtinskem odboru ZMS Florjanska 29. in pa 1 uro pred koncertom pri blagajni v franciskanski dvorani.

Simfonični koncert Tržaške filharmonije s ponedeljek 15. aprila začne s Mihečevim averturo Planeti. Miheč, naš ožji rojak, ki je preživel večino svojega življenja v Parizu, je bil izredno plodovit skladatelj, njegova melodika in instrumentalna sta zelo bogata. Poleg Mihečeva bomo slišali še Mozartovo simfonijo: Concertante in Dvořakovo: Iz novega sveta. Koncert bo v Unioni, začetek ob 20. Vstopnice v knjižarni Glasbene matice.

Petkov klavirski koncert Bruna Bregaslija nam prinaša dela skladateljev: Mozart, Cesar Franck, Chopin, Liszt, Šerjane, Sapelnikov, Martucci. Imena velikih mojstrov, katerih dela srečujemo najpogostejše na klavirskih koncertih. Koncert bo ob 20 v mali filharmonski dvorani. Vstopnice v knjižarni Glasbene matice.

Tovariši!

Stavi v program svojega prvomajskega tekmovalnega tudi to, da boš do 1. maja poravnal svojo naročnino za »Ljudsko pravico«, če je še nisi.

Uprava »Ljudske pravice«

OBVESTILA

OBVESTILO

Prezidij Slovenskega narodno-osvobodilnega sveta objavlja naslednje nove telefonske številke: Predsednik (zveza preko kabine) 46-24. Podpredsednik 21-44. Sekretar 42-87. Organizacijski sekretar 46-24. Pisarna 21-44.

Iz sekretariata Prezidija SNOS-a

NATECAJ ZA IZDELAVO NACRTOV ZA SPOMENIK V SKOPLJU

Odhod za postavitev spomenika padlim borec na osvoboditve Skopja razpisuje natečaj za idejne osnutke in načrte za spomenik padlim borec.

Spomenik naj prikazuje sodelovanje makedonskega naroda v narodno-osvobodilni borbi. — Pravico do udeležbe v natečaju imajo vsi umetniki, državljani FLRJ. — Rok za predložitev načrtov je do 30. junija 1946. Načrte je treba odposlati po pošti ali jih predložiti osebno Odboru za postavitev spomenika (pri mestnem ljudskem odboru v Skopju). Udeleženci sodelujejo anonimno, zato mora avtor načrta imeti svojo šifro, svoje ime in naslov pa priložiti posebej v zaprti kuverti. Na kuverti je treba napisati isto šifro, kakor na načrtu.

Avtorji sprejetih načrtov prejmejo naslednje nagrade: prva nagrada znaša 15.000 din, druga 12.000, tretja 8000 din. Razen tega bodo odkupljeni 3 načrti, vsak po 5000 din.

Komisijo za ocenitev načrtov sestavljajo: Nikola Martinovski, predsednik Združenja slikarjev Makedonije, Dimče Zografski, predsednik odbora za postavitev spomenika, Dimče Koco, direktor etnografskega muzeja v Skopju, inženjer Miho Čakelja, arhitekt, dr. Borislav Blagov, tajnik odbora za postavitev spomenika in Vangel Kodžoman, slikar. — Za podrobnosti navodila in situacijske načrte se je treba obrniti na naslov: Mestni ljudski odbor (Odbor za postavitev spomenika), Skopje.

VZPOSTAVITEV NOVE AVTOBUSNE PROGE BLEJ-LESCO

Due 10. aprila t. l. se vzpostavi nova avto-busna proga Blej-Lesce po naslednjem voznom redu:

6.00	7.00	12.45	13.30	20.30	odh. Blej (Levoe)
6.55	7.45	13.35	14.15	21.30	prih.
6.16	7.15	13.00	13.35	20.45	prih. Lesce, kol.
odh.	6.40	7.30	13.20	13.00	21.15

OMEJITVE OBISKOV BOLNIKOV V BOLNISCNI V BREZICAH

Uprava bolnišnice v Brezicah razglasa, da so odslej dovoljeni obiski bolnikov le trikrat tedensko in sicer ob sredo, soboto in nedeljo. Obiski izven določenih dni se bodo dovoljevali le v izjemnih primerih.

ČEBELARJEM V VEDNOST

K okrožnici o prevozu čebel v Vojvodino pojasnjujemo:

S predvidenimi 140 din na panj križemo sploh vse stroške ne samo obojestranski prevoz po železnici.

Točenje na pasišču ni obvezno, pač pa priporočljivo.

Vsek spremljevalce mora kupiti vozni listek na nakladalni postaji (izdatek za vozni listek je tudi že vračunan v predvidene stroške na 1 panj).

Pasische so oddaljena od Subotice 8-12 kilometrov.

Čebele bomo prepeljali s posebnim brzo-tovornim vlakom. Voznja bo trajala predvidoma okrog 24 ur.

Podrobnejša navodila in točen spored objavimo po konferenci z Upravo državnih železnic, ki bo 18. t. m.

Pazite, da odposlžete svoje prijave pravočasno.

PRIREDITEV

ESZDNJ tiskarske industrije, podjetnica št. 13 »Kartone« priredi ob priliki razvija prapora kulturno zabavni večer s plesom v soboto 13. aprila 1946 v dvorani Delavske zbornice. Pričetek ob 20. uri. Čisti dohodek je namenjen za partizanske tvalide. — Odbor.

RAZPRAVA O VOJNEM DOBIČKU V DOL. LENDAVI

Komisija za ugotavljanje vojnega dobička v Dol. Lendavi javlja, da se je vršila dne 17. 2. t. l. javna razprava proti sledečim osebam:

1. Kalman Pavel, trgovec v Dol. Lendavi se je ugotovilo din 200.000. 2. Horvat Rudolf, metjar v Dol. Lendavi din 100.000. 3. Treiber Mirko, čevljar v Dol. Lendavi din 77.780. 4. Bogdan Pavel, krojač in trgovec v Dol. Lendavi na din 265.000. 5. Gerencev Josip, trgovec v Dol. Lendavi na din 138.000 vojnega dobička. Vsi ti morajo plačati še 15% kazni, ker so prijavo vložili šele na poziv.

Dne 31. 3. t. l. pa se je vršila javna razprava proti sledečim:

1. Matjažec Janez, trgovec in kinolastnik v Dol. Lendavi, se je ugotovilo din 250.000. 2. Klepac Gabrijel, trgovki v Dol. Lendavi pa din 98.000. Plačati pa morata še 30% kazni, ker nista pravočasno podala prijave.

Skupni znesek vojnega dobička zneso din 1.149.080.

Ljudstvo je z velikim zanimanjem prisostvovalo pri razpravi vojnih dobičkarjev.

Dnevne vesti

Juristi LŠM Juridčne fakultete prireja v sredo 9. aprila ob 19. uri na univerzi, soba 90, debatni večer: O javnem tožilstvu in ljudskih tožilih. Govori: tov. Bogo Ogrič.

Redna skupščina. Nabavne in prodajne zadruge z o. l. na Jesenicah bo v nedeljo dne 14. 4. 1946 ob 9. uri v dvorani pri Jeleni.

CLO — TABOR — SO DAROVALI

Delavci in nameščenci tovarne testenin A. Volk, Ljubljana, Rešljava cesta poklanjajo partizanskim otrokam znesek din 660; Milko Kenda, 200 din družstvu medicincev v spomin podlega tovariša Podboja Janeza; Peljcon Mira, Lj., Wolfova 14, za onemoglo v tej četrti din 1.050; tovarna Hribar, pletenine, dan 1831 za invalidce; Plesno športno društvo daruje 1000 din v tiskovni sklad; Tuleja nočemo, svojega ne damo

PRESKRBA

SUHA HRANA ZA TEZKE IN LAHKE DELAVCE V APRILU

Ministrstvo za trgovino in preskrbo vlade LRS objavlja sledeče delitve suhe hrane za težke in lahke delavce ter člane Narodne milice v aprilu t. l.:

Vsi težki delavci, lahki delavci in člani Narodne milice prejmejo:

all 5 obrokov Menu, to je 1 paket First Half in 1 paket Second Half.

all 4 obroke suhe hrane »Ration C«, to je polovica kartona z vsebino 12 mesnih konzerv in 12 konzerv s slaščicami (kot v maren).

all 5 obrokov suhe hrane »K«, to je 15 zavitkov in sicer 5 zavitkov »Breakfast«, 5 zavitkov »Dinner« in 5 zavitkov »Supper«.

Težki delavci prejmejo še posebej kot dopolnilno mesne zelenjadne konzerve po tem ključu:

k paketu »Menu« 2 dozi po 453 g ali 1 dozo po 830 g.

k »Ration C« 6 doz po 453 g ali 3 doze po 830 g.

k suhi hrani »K« 4 doze po 453 g ali 2 dozi po 830 g.

Lahki delavci in Narodna milica ki bi prejeli »Ration C« pa prejmejo dopolnilo 2 dozi po 453 g ali 1 dozo po 830 g.

Odrezi: Suha hrana se bo delila za pakete težkim delavcem na odrezke »TD april 110«, lahkim delavcem na odrezke »LD april 209« in članom Narodne milice na odrezke »NM april 6«, konzerve pa na odrezke »TD april 111«, »LD april 210« in »NM april 7«.

Cena suhi hrani. Težki in lahki delavci so v marcu plačali za 4 obroke suhe hrane paketa »C« 225 din, toda cena je bila naknadno že v teku delitve znižana na 160 din, zaradi česar so plačali 65 din preveč. Zato bodo v aprilu plačali za toliko manj in sicer za paketa »Menu« namesto 200 din samo 135 din, za »Ration C« samo 85 din, za »Ration K« samo 85 din.

Cena mesnim konzervam, ki jih bodo prejeli kot dodatek oziroma dopolnilo je sledeča in jo je treba plačati posebej: »Porc vegetables« din 14 za dozo v teži 453 g, za dozo »Meat vegetables« težko 830 g din 26.

POJASNILLO

Za mesec april ni na razpolago zadostnih zalog enakovrstne suhe hrane, zato je bilo treba pristopiti k delitvi različne hrane, kar bi sicer morali čakati, da bi dospela na zalogo toliko enakovrstnih paketov suhe hrane, da bi bilo mogoče po vsej republiki deliti vsem upravičencem enake pakete. Razdelili bodo tri vrste suhe hrane, pri čemer ne bo nihče prizadet, ker bodo tisti, ki bodo prejeli paket »C«, dobili dopolnilo v konzervah. Potrošniki istega kralja bodo po možnosti prejeli enake pakete. Delitev suhe hrane se začne takoj.

MASLO

MLO oddelek za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča bolnike in noseče žene, da bodo delile surovo maslo v mesecu aprilu te mlekarnice:

Knapič, St. Vid; Jurkovič Katarina, Celovška cesta št. 42; Zorž Ema, Tržaška cesta št. 25; Antonič-Lupine, Doljska cesta št. 43; Kovačič Bronislava, Tyrseva cesta; Bevc Fani, Frančiškanska ulica št. 5; Lovka Angela, Miklošičeva cesta št. 40; Zorko Pepca, Gosposka ulica št. 16; Vrh Ivanka, Predškofija št. 18; Vovk Milka, Kolezijska št. 25; Krajo Milka, Ambrožev trg št. 10.

Mlekarne pozivamo, da prevzamejo maslo v skladišču Centralne zbirališče mleka, Majstrova ulica št. 10, dne 11. aprila.

Mlekarne in vse ostale ljubljanske in okoliške odjemalce, ki so prejeli iz mlekarne MLEKOPROMET-a, Maistrova 10, do vključno sobote 6. t. m. v razdelitve jalca pozivamo, da pridejo k obroču 10. t. m. od 7-12 ure. Istočasno naj prijavijo neprodano zalogo jalca, vrnejo izpraznjene zabojne s slamo, oziroma prijavijo število praznih zabojev.

Isto velja za zlačilo mleka v prahu in kondenziranega mleka v dozah in za vrnitev oziroma prijavo praznih sodov in zabojev od mleka.

KINEMATOGRAFI

Sporedi državnih kinematografov:

LJUBLJANA. Kodeljevo: Sovjetski film »Čkalov«, tehnik. Ob 20. uri Matice: Sovjetski film »Petel in Katarina«, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. Sloga: Francoski film »Temna mladost«, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. Union: Ameriški film »Zakaj smo se srečali«, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15.

MARIBOR. Esplanade: Sovjetski film »Čelovek, tehnik Grajski: Sovjetska dok. filma »Albanija« in »Ural kuje zmago«.

CELJE, Dom: Francoski film »Rudnik gor«, tehnik. Metropoli: Češki film »Zakonske laži«, tehnik.

JESIČE: Ameriški film »Mlada teta«, tehnik.

KRANJ: Ameriški film »Galax zmagoje«, tehnik.

PTUJ: Sovjetski film »Zlati ključek«, tehnik.

RADIO

365 m — 543 m — 46 m

DNEVNI SPORED ZA SREDO 10. IV.

6.30-7 Semprina igra na klavir — 7-7.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 7.15-8 Lahka glasba — 12.30-12.40 Bolgarske narodne — 12.40-12.55 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 12.55-13.30 Veselo glasbo izvajata violini Nikola Petrovič in Bojan Adamič — 13.30-13.45 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda — 13.45-14 Igra Plesni orkester Raymonda Scotta — 14-14.30 Koncert Radij. orkestra, vodi Rudolf Starčič — 14.30-14.45 Napoved časa in poročila — 14.45-15 Slovenske pesmi igra na harmoniko Avgust Stanko — 15 Polzvedbe — 18-18.30 Vaski kvintet izvaža domačo glasbo — 18.30-18.50 Pevna oddaja za mladino in pionirje. Opazni: O postanku življenja na zemlji (nadaljevanje) — 18.50-19 Tosi Spivakovski igra na violino — 19-19.15 Zdravstvena ura. Dr.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama

Sreda, 10. aprila ob 16. uri: Simonov: »In tako tudi bo«. Dijaška predstava. Izven.

Četrtek, 11. aprila ob 20. uri: Simonov: »In tako tudi bo«. Red. Četrtek.

Petek, 12. aprila ob 20. uri: Shakespeare: »Zimska pravljica«. Red A. Sobota, 13. aprila ob 20. uri: Simonov: »In tako tudi bo«. Sindikalni abonmac. Red SA.

Nedelja, 14. aprila ob 20. uri: Shakespeare: »Zimska pravljica«. Izven.

Iz direktorije Drame: Zaradi obolenosti Save Severjeve je morala Drama večer uprizoriti namesto »Tulega deteta« odrsko del